

III-й З"ЇЗД

ОБ"ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

НА ЕМІҐРАЦІЇ.

/4-5 вересня 1948 р. в таборі Цуффенгаузен-Штуттґарт - Німеччина /

I. ТРЕТІЙ З"ЇЗД ВІДБУВСЯ...

Він родився з трудом - наш Третій З"їзд. Ще перед верунгом тяжко було знайти місце на близько 80 осіб делеґаток і гостей. А коли вдарив по наших фінансах верунґ, - здавалось, що вже не вдасться цього З"їзду відбути.

Але ми його відбули. Головна Управа зручно використала розпорядження ІРО про безплатні білети для тих, що їдуть в справах еміґрації, і на З"їзді були репрезентовані всі три зони Німеччини.

Головна Управа мала повне моральне право просити в ІРО безплатні білети/ бо З"їзд пройшов під знаком еміґрації і охорони дитини. То були ті два основні питання, що найбільше цікавили делеґаток і що стали предметом живої і речевої дискусії. Можливість скорого виїзду, а головне можливість виїзду для тих жінок, що втратили в часи воєнної завірюхи чоловіків і тепер, обтяжені дітьми, не являють собою бажаної робітничої сили, за якою шукають нові країни переселення. А особливо питання про матерів з неншлюбними дітьми, які майже не мають шансів на виїзд при теперішніх умовах. З"їзд залвився за тим, щоби не тільки мати відповідала і дбала за дитину, але щоб бодай матеріяльні турботи про дитину впали і на батька, що здебільшого виїздить собі вільно і щасливо до нової країни, а з тим і до нових романтичних пригод. Представник ЗУДАК"у др.Р.Смук пообіцяв свою допомогу в розшуку таких батьків і в притяганні їх до матеріяльної відповідальности за дитину. Як фактично буде виглядати ця справа - покаже майбутне.

Найбільш безвиглядно представлялась справа фінансів, бо хоч наші делеґатури і зібрали 90.000 на справи допомогові /не рахуючи тих збірок, що їх жіноцтво провадило безпосередньо на користь СХС, УПА чи КОДУС"у/, але у власних касах грошей у них дуже мало. Головна Управа теж вклала свої рештки в майно, яке тепер не так легко реалізувати. Тому думалось, що З"їзд пройде в настрої песиместичному і пригнобленому, тим більше, що і з місць від делеґатур єдержувались листи досить сумні і пригнічені про те, що всі цікавляться тільки еміґрацією і що робота на місцях спиняється.

Але Третій З"їзд понад усі сподіванки показав, що в жіноцтва, не зважаючи на третій рік поневіряння на еміґрації, збереглося ще багато запалу і вогню до праці. Всі дискусії пройшли так речево і продумано, виявилося так багато добрих бесідниць і глибоких розумів, що вже це одно підіймало дух і викликало бадьорість, поглиблювало віру в краще майбутне.

Найбільше займало жінок питання, як працювати далі, на новій чужині, як не розгубитися, як триматися гурту, щоб можна було завжди прийти за допомогою іншій і знайти для себе допомогу в тяжку хвилину життя.

Що жіноцтво шукає зв"язку і хоче триматися своєї організації, показали привітання З"їзду, що прийшли з нових країв переселення.

Ця уперта віра в себе і в своїх товаришок та провідниць, ця невгасима бадьорість, глибоке вглядання в життя і його загрозливі сторони - все це діяло, як ін"єкція нової сили і нової віри, і впливало не тільки на делеґаток, а і на тих гостей-чоловіків, що були присутні на З"їзді і не могли знайти слів для виявлення свого захоплення. Пишемо це не для самохвальства і не для звеличання, але для того, щоб усі ті, що не були на З"їзді, відчули за тими сухими цифрами, які дає звіт Головної Управи, невгнуту волю і тверду руку

жінки, що керується, проте, її серцем.

Це споєднання сердечности з розумом, віри з практичністю, патріотизму з ясною критикою внутріпартійних сварок є основними прикметами, що характеризували цей наш, може вже останній в Німеччині, З"їзд, показали, що три роки упертої муравлиної праці жіноцтва в ОУЖ не пройшли даром, і що жіноцтво має вже нарібок нових молодих громадянок, нових доброих розумів і чистих сердець, що переймуть роботу з старих і отомлених рук. В цьому саме є сатисфакція для тих, що ці три роки в Німеччині відпрацювали.

Л. Івченко

II. Промова Голови ОУЖ п. Павликовської I.

Світлий З"їзде - Шановні Гості, Дорогі Пані!

Хоч як тяжко було нам у теперішніх умовинах скликати З"їзд, то, однак, ми старалися відбути його за всяку ціну з огляду на події та умовини, які переживаємо.

Ми свідомі важности світових подій, ми свідомі того, що наша еміґрація в Німеччині у відпливі, а умовини побуту, в якому зараз перебуваємо, вимагають, щоб ми в тій справі сказали і своє слово.

Коли розглядаємо трирічний час нашого побуту на скитальщині від капітуляції Німеччини, то бачимо, що його можна поділити на три періоди:

I. Перший - це початки творення таборів, початки творення нашого організаційного життя. Це час, в якому ми жили під загрозою насильної репатріяції, алеж унутрішньо це давало нам підставу до сконсолідовання.

Тоді сформовано громадську Централю ЦПУЕ I листопада 1945 року і відбувся наш перший З"їзд I5 і I6 грудня 1945 року.

2. Другий період - це постанови Об"єднаних Націй про припинення насильної репатріяції.

На цей час припадає ~~щ~~ деякий добробут у таборах і організаційно поважний розріст нашого громадського життя, а в парі з тим і поважні спори громадського і політичного характеру.

3. Третій період - це дальший етап нашого еміґраційного життя, а саме це відплив нашої еміґрації з Німеччини, п е р е с е л е н н я.

Організаційно в громадське життя вкрадається деяка байдужість, замітний занепад пильности в праці і деяке нервове виснаження.

У побуті приходить найважчий час як у таборах, так і поза ними, особливо в зв"язку з грошевою реформою. Так виглядаємо ми на внутрішньому відтинку.

Поза тим наше положення і наша доля залежить від тих подій, які відбуваються у світі.

Всі ми пам"ятаємо нашу першу стрічу з аліянтами по програній Німеччини. Скільки розчарувань вона викликала! Наше тодішнє положення, наші домагання признати нам право політичного втікача і право азилю викликало початково деякий брак зрозуміння. Світ, змучений війною і щасливий її закінченням та остаточним ліквідуванням німецького тоталізму, його творця Гітлера, - вимінав усяких тяжких моментів, які внесли дисонанс між аліянтами і союзниками. І хоч ми покликувалися на основи

гуманних і демократичних засад - то все таки на комісії ОН не мали охоти ставати в нашій обороні, коли зі сторони наших противників на нас сипалися сотки плюгавих обвинувачень, видуманих закидів.

Всі слухали і свідомі навіть були, що це неправда, проте, ніхто не мав відваги запротестувати або станути в нашій обороні. Одинока п.Рузвельт зважилась на те, [illegible] обороні. Однак, може власне тому, що це жінка - вона керувалася засадами гуманности, а не політики.

Згодом утворилось кілька болючих і запальних місць на світі, як: Далекий Схід, Греція, Палестина, Балкани, а вкінці Берлін. Треба було аж таких подій, як переворот у Чехо-Словаччині, становище Тіта в Югославії та постійні непорозуміння в Берліні, щоб західні алянти побачили, якого союзника мають на Сході.

Ми переживали моральні муки, коли нам кидано було в лице - "Пощо - мовляв - ви утікаєте, чому не вертаєтеся на Батьківщину"?

Сьогодні ці самі люди стали теж утікачами. І тепер виглядало б, що ми маємо мабуть більше зрозуміння у Західнім світі, що повинно б нас поставити в інше положення. А, проте, тут наше становище і далі не багато змінилося на краще.

Утікаючи з Рідного Краю, ми мали одну головну ціль: зберегти наші українські маси утікачів як фізично, так і морально. Зберегти себе морально - це велике завдання, яке ми можемо виконати тільки самі, маючи відповідні умовини до цього. У тій цілі почали ми розбудовувати своє життя тут на чужині.

Ми мусимо поставити людей в нормальні - людські умовини, дати людям можливість нормального побуту, де родина жила б в нормальних відносинах, де працюючі мали б право на життя свобідної людини, де мали б виказати свою ініціятиву. Ми - втікали перед знищенням. Тимчасом ті, що рятують нас і признають нам право на життя - дають умовини, які можна щонайменше назвати важкими, а в деяких випадках навіть нелюдськими. В тих умовинах побут тут - це небезпека, це загроза загибелі як фізичної, так і моральної.

Тому перед нами стоїть у цілій своїй ширині велике й основне завдання - п е р е с е л е н н я.

Наші пляни на переселення компактною масою захитались. Ми з тяжким серцем погодились, що піде індивідуальний підбір родинами. Нас потрактовано в переселенчих калькуляціях як зарібкову еміґрацію, розцінено нас виключно як фізичну силу. Переселення почалося від молодих, самітних, здорових людей без родин, або поділом родини. Залишаються старі, хворі, безпомічні, здані на фізичні і моральні муки, на систематичну загибель.

Знання, висококваліфікована фаховість - це речі, які нікого не цікавлять і хоч над тими проблемами відбулася конференція в Гват. - про/те й досі в цьому відношенні ніяких нема конкретних поліпшень. І тому сьогоднішній З"їзд наш мусить піднести голос протесту і звернутись до гуманних чинників світу за приспішенням еміґрації та покращення умов побуту скитальців.

Серед нас, жінок, виринула ще нова проблема: переселення молодих жінок із нешлюбними дітьми. Ті жінки, рятуючи себе, щоб виїхати на працю, кидають своїх дітей, або їх дарують. Тому перед нами завдання зорганізувати опіку для дітей - пів-сиріт. Ми кілька разів інтервенювали через ЗУДАК в справі цих дітей у Американського Комітету, який опікується сиротами, але безуспішно, нам заявили, що беруть туди тільки круглих сиріт.

Щоправда, вони часто потім тих дітей дістають як підкинених дітей. З тією справою ми зверталися теж і до Преосв. Епископа Бучка в часі його побуту тут, він виявив зрозуміння по цьому питан-

ню. Також говорили ми з паном Д-ром Смуком, представником ЗУДАК"у, і він виявив повну свою згоду допомогти справі. Оскільки сьогоднішній З"їзд займе становище до цієї пробеми, в найближчому часі приступимо спільно з ЗУДАК"ом і ЦПУЕ до організації відповідного приюту.

В справі загальних форм переселення ми мусимо теж спільним голосом протесту звернутися до всіх заінтересованих установ, а в першу чергу до ІРО.

Створені останньою грошевою реформою тяжкі умови життя для мешкаючих приватно, брак можливости заробітку та вороже ставлення німців і дорожнеча - загрожують їм голодом.

Тими людьми повинно занятися ІРО, даючи їм змогу побуту в таборах.

Тепер хочу хвилину спинитися над тими,що виселилися і поселяться. Мусимо всі ствердити, що хоч як охоче ми ждемо на це поселення, то все таки в кождому родиться жах, коли подумає: куди і на що їде.

Багато людей рахує часто на те, що там є свої люди, вони - мовляв - поможуть і не дадуть загинути. Так, без сумніву, ми можемо рахувати на деяку поміч своїх людей у країнах поселення. Але поселяючися, ми мусимо мати на увазі ментальність тих людей, з якими в майбутньому стрінемося.

Нам, яким досі довелося регулювати й узгіднювати ментальність людей із різних окупацій, доведеться мати діло ще й із заокеанською ментальністю. Вже сьогодні назрівають у заморських країнах конфлікти поміж новими й старими еміґрантами на підкладі різних ментальностей. Це мусимо мати на увазі при поселенню. Ми не можемо від них вимагати, щоб вони включились в наш спосіб думання і йшли за нами. Навпаки, нам треба ~~ням~~ достосовуватися до них, тільки довге співжиття зродить обопільне зрозуміння та основи співпраці старої і нової еміґрації в інтересах Рідного Краю. Ми мусимо мати це на увазі, бо ця ж еміґрація, яка зараз приходить до заокеанських країв, має бути застриком для старої на довгі роки. Ми, прибуваючи туди, вичерпуємо контингент на 50-ліття, тому найдення спільної плятформи і зрозуміння у співпраці - це конечні передумови.

Другою справою, справою нашого національного іспиту і витривалости, є збереження дітей від винародовлення. З цим явищем ми стрічаємось постійно; наша молодь в заокеанських країнах, ба ще більше - наші діти уже тут серед чужого середовища затрачують знання своєї мови. Мусимо бути свідомі, що нам буде ~~тяжко~~ вдержати їх в прив"язанню до рідного, коли у нас самих не буде пієтизму до Краю, до його величі, до його долі. Ми - великий, культурний нарід, із славним минулим і великим майбутнім, нашою гордістю і ~~честю~~ повинна бути приналежність до української збірности. Плекання національних традицій - це шлях до закріплення любові у дітей і молоді до всього рідного. Ось тому знання історії Рідного Краю, його побуту - це чергова наша праця на найближчий час. У цьому одна із ланок праці жіночих організацій, друга - це потреба нав"язання і піддержки нами світового зв"язку з іншими жіночими організаціями. Щоб подолати ці завдання, ми мусимо поставити на допомогу пресу і власне видавництво, яке живим словом могло б підсилювати розсіяних по світі наших членів.

Третя проблема, назріваюча в нових умовинах перед нами, - жінками, - це нові і чужі для нас господарсько-соціяльні і побутові умови, з якими ми стрінемось. Чимало з наших жінок - головно старших, як досі фізично ніколи не працювали, мусять стати за машину, чи до іншої фізичної праці. Це в більшості стосу-

ється жінок західніх областей. Вони вели домашнє господарство, не знаючи праці за фабричним станком, а тепер вони будуть змушені звикати до нових обставин. При тім виринуть нові проблеми; країни, до яких ми переселюємося, мають часто дуже відмінне соціяльне законодавство, з яким при незнанню місцевих відносин, нашим жінкам доведеться не раз важко боротися.

У цих випадках являється тим більше потрібною піддержка і поміч місцевих організацій, які можуть багато у тій ділянці допомогти.

Ми свідомі того, що хоч мляво йде наша еміґрація, проте вона меншає і відпливає в ріжні країни. Сьогодні змаліла кількість еміґрантів у Німеччині майже на половину, за те збільшується еміґрація у Франції, Англії, Бельґії, де начислюється вже сьогодні біля I25.000 еміґрантів.

Англія 50.000
Франція 60.000
Бельґія I5.000

Зараз живе в Німеччині, як виказує статистика ЦПУЕ,

	90.409 осіб
В американській зоні живе зараз	60.263 "
В тому числі:	
дітей до I4 років	22,5 %
молоді до 20 років	5,2 %
дорослих чоловіків	4I.- %
дорослих жінок	3I.3 %
В тім інвалідського елементу	8.4 %
В британській зоні живе зараз	25.939 осіб
а саме:	
дітей до I4 років	25,5%
молоді до 20 років	2,5%
дорослих чоловіків	37.-%
дорослих жінок	35.-%
В тім інвалідського елементу	2,5%
У французькій зоні живе зараз	4.207 осіб
дітей до I4 років	I9.-%
молоді до 20 років	3.-%
дорослих чоловіків	4I.-%
дорослих жінок	37.-%
В тім інвалідського елементу	4.-%
З американської зони виеміґрувало	I2.500 осіб
з британської " "	I0.500 "
з французької " "	500 "

Розсіваючися по ріжних країнах, наша еміґрація засновує нові комітети; такі повстали в Бельґії, Франції, Англії /СУБ/. Є країни, в яких треба важко пробиватися і починати працю від початку. Тут треба нам - жінкам - держатися зорганізовано, разом, щоб ми не розгубились та не гинули у чужому національному морю. Ми мусимо держатися нашої орґанізації, а наші жіночі осередки мусять стреміти сьогодні до одного диспозиційного осередка. І саме Світовий Жіночий Конґрес, який незабаром має зібратися у Філадельфії, рішатиме усі ці справи.

Наш жіночий рух не є відокремленим явищем у суспільстві: він усе був тісно пов"язаний із нашим громадським життям. У змагу, серед боротьби, ми мусіли активізувати наші народні маси, а з ними йшло в парі наше жіноцтво, тому жіночий рух не був у нас рухом сепаратним, тому, розглядаючи його, ми мусимо розглянути і ті суспільні явища, які витворились тут серед нас.

Спільна небезпека в 1945 році дуже зблизила і зв"язала на-

ну еміграцію в Німеччині. В обличчю спільної небезпеки - репатріяції, - усі станули спільним фронтом. Проводи таборів сприяли розвоєві наших організацій, і вже в листопаді цього ж року створено громадську централю ЦПУЕ, одним із відділів якого є відділ для жіночих справ. І голова нашої організації є саме його ж референтом. Після деякого заспокоєння репатріяційної гарячки, прийшла черга на розбудову нашого громадського життя: постають нові організації, життя ріжничкується, а у парі з цим зарисовуються певні щілини і розбіжності. Фермент внесли партійні і інші спори. Вони послаблювали ріст нашого життя всередині, а назовні підривали нашу опінію. Такий стан відносин спричинював чимало журби тим відповідальним чинникам нашим, яким залежало на якнайтіснішій консолідації суспільства в обличчю надходячого переселення.

Події в світі мінялися, а з ними росли і певні надії на прихильне ставлення до нас міжнародніх чинників.

В 1947 році наступає зворот: під тиском зовнішніх подій приходить загальне зрозуміння поваги хвилі. Досі сепаратно діючі наші організації виявляють зрозуміння для об"єднання і співпраці. Вже літом 1947 р. об"єдналася центральна студентська організація ЦЕСУС. Після довшої кампанії проти ЦПУЕ приходить в Діллінґені до об"єднання нашого суспільного сектора в рамах ЦПУЕ. Усі угруповування, заступлені делеґатками, прийшли до порозуміння і піддержали вибраний провід ЦПУЕ. Був це перший після довшого часу нашої еміґрації моральний успіх, який в обличчю грядучих подій нашу зрілість і дозволив перейти понад узько-партійні інтереси до оборони національних справ.

Згодом йдеться про створення відповідального всеукраїнського політичного центра. Певним етапом цієї акції була Пан-американська Конференція в 1947 році, в місяці листопаді. Вона перебрала на себе зобов"язання слідкувати за українськими справами і боронити їх на міжнародньому форумі. Але вже від року підготовлялося теж створення нашого політичного центра, а саме працював комітет для скликання Української Національної Ради і створення політичного проводу, за згодою майже усіх існуючих вісьмох партій. Дня 16 липня 1948 відбулося перше засідання Української Національної Ради і заприсяжнення її членів та вибір Виконного Органу. Так, наше суспільство на еміґрації діждалося відповідального політичного і громадського проводу. Цими фактами можемо тільки радіти. Наша громадськість у хвилини історичної відповідальности і назріваючих подій знайшла спільну мову і виявила національну однозгідну здисциплінованість.

Коли приглянемося нашим побутовим умовинам, нашій дійсності на місцях, мусимо ствердити, що стан, який існує, трівожить нас. По таборах невистарчальні харчеві приділи, трирічний побут серед невідрадних обставин підриває здоров"я наших дітей і старших. Скитальці, які мешкають приватно, після валютової реформи стоять перед голодовою катастрофою, опинились без всяких виглядів на працю.

Вислідом цього серед нас помічається пасивність, байдужість, зневіра в майбутнє і повна безвиглядність, а до цього долучається загальне пониження моралі. Можна тільки боліти над нашою трагедією. У нас, замісць підйому, родиться апатія, а побутові наші умовини розпучливо кричать р я т у н к у. Проживаємо в злиднях і помалу нидіємо. І коли цілий світ плаче над голодом Німеччини, мало хто сьогодні застоновляється, що сотки та тисячі людей томиться по таборах, без можности рухнутись в світ. Навіть сильніші одиниці зневірюються і заламуються, не говорячи вже про старших, слабих і дітей. Тому на нашому З"їзді сьогодні ми мусимо голосно і рішуче запротестувати та домагатися покращення і зміни доцьогочасних умовин побуту і вможливлення та поліпшення до-

теперішньої еміґраційної системи.

А тепер пригляньмося до нашої власної організації. На сьогоднішньому З"їзді будемо мати змогу перевірити нашу працю і застановитися над методами її дальшого ведення та намітити пляни на майбутнє. Я хотіла б тільки перевірити, чи ті завдання, які тяжать на нас, - ми зможемо дійсно виконати. Основне наше завдання випливає із нашої ролі як політичної еміґрації: рятувати нашу громаду фізично та морально і працювати над визволенням нашої поневоленої батьківщини.

Зокрема ми, жінки, відповідальні за українську родину і виховання нашого молодого покоління, мусимо піднести себе на дусі і почувати себе так сильними, щоб незалежно від обставин ми змогли сповнити приняті нами завдання.

Перед нами зараз ділема: чи ми заробітня, чи політична еміґрація? Чи ми хочемо перейти як найскоріше у нові нормальні умови життя і зажити спокійно, чи виховані у боротьбі, у тузі за рідними і Рідним Краєм - будемо змагатись і не спічнемо, поки не діб"ємось для Його кращої долі?

Скромна своїм складом перша заокеанська еміґрація, складалась майже з еміґрантів-робітників, а проте вона всеж-таки роками держалася і держиться національного пня, не зриваючи зв"язку з Рідним Краєм. Ми тільки вийшли з нашої батьківщини, пережили роки революції, ренесансо власної держави, - а там у постійній боротьбі за життя нашого Народу, ми мусимо ще своєю тугістю і незламною поставою піднести і оживити українство в чужині. Тому важко дивитися на брак оптимізму в нашого жіноцтва і на брак зрозуміння для наших справ у нашого громадянства. Праця, яку пророблює і проробило наше жіноцтво на чужині, досі не є якслід закріплена за нами і належно не оцінена. Вона йде у більшості в користь других установ, і через це наше жіноцтво, діткнене неувагою, не маючи повної сатисфакції, знеохочується і байдужіє до справи. От хочби взяти справу нашої участи в Національній Раді! Хоч жінки беруть участь у політичних партіях, - та коли прийшло до сформування Ради, то ні одної жінки не впроваджено до неї. І коли ми застановилися над причиною, то прийшли до переконання, що партії бояться, що жінки будуть не цілком слухати проводу партій. Але вина і наша, бо ми не втягаємося в політичне життя, а це велика прогалина наших позицій.

В громадськім секторі наші позиції задержані, і голова ОУЖ поновно вибрана в склад ЦПУЕ. Це дає нам змогу бути в курсі всіх справ, та полагоджувати безпосередньо в центрі всі недотягнення на місцях. І коли ми не підтримаємо цієї установи, то можемо всі позиції стратити.

Організація - це люди! Яких людей маємо, така й наша вартість. Сьогодні йде відплив у світ. Пам"ятаймо, що ми будемо сильні тоді, коли будемо зорганізовані, що згинемо - коли згубимося в дезорганізаційному хаосі! Лучімося в нових краях, творім і піддержуймо український комітет, а вплачування національної вкладки вважаймо за свій обов"язок та за вияв зрозуміння наших потреб на чужині.

Тут ми побачимо чи і як ми працювали, чи зв"язала нас ця праця, вишколила нових провідниць, яких нам треба всюди на нових місцях. Ряди наші прорідилися через війну, та через ті жертви, які наші визвольні змагання забрали нам. На наші місця мусять прийти нові молоді сили, виховані в революційній добі, що всі майже зложили свої обіти служити Батьківщині. Служба Батьківщині - одних виявом революційних діл, жертвою крови, інших - службою Вітчизні і тоді, коли з дня на день, з години на годину треба працювати та підтягати слабших від себе. Це обов"язок нашої організації, яка взяла на себе ~~[overtyped]~~ завдання систематичною працею будня, піддержкою в тяжкій годині, гартованням родини у всіх умовинах - рятувати наше жіноцтво в Ім"я великої

справи: не дати загинути українській жінці й її родині на чужині - у чужім світі!

----НН----

РЕЗОЛЮЦІЇ III-го З"ЇЗДУ

Об"єднання Українських Жінок на еміґрації.

III-тій З"їзд ОУЖ

I. Маніфестує свій тісний зв"язок з Рідним Краєм та його змаганнями і взиває все жіноцтво на еміґрації до праці для його визволення.
II. Вітає консолідацією українських політичних сил на еміґрації, виразом якої є створення Національної Ради і її Виконного Органу, заявляє їй свою піддержку.
III. Стверджує, що українські жінки дали великий вклад в громадську і харитативну працю на чужині, при чому свої успіхи в великій мірі завдячують піддержці верховної громадської установи ЦПУЕ.
IУ. Стверджує велику допомогу і опіку над еміґрацією заокеанських братів і сестер, виявлену в діяльности ЗУДАК-у, та вітає створення допомогових бюр ЗУДА-у на терені Німеччини.
У. Пересилає щирий привіт заокеанським сестрам і їхнім організаціям та висловлює за моральну і матеріяльну піддержку свою подяку.
УI. Стверджує конечність організованости українського жіноцтва у всіх країнах, скоординування їх праці.
У. Вітає ініціятиву СУА-скликання Жіночого Світового Конґресу-та покладає надії, що його праці поможуть виконати завдання нашого жіноцтва в піддержці Рідному Краєві, збереженню української еміґрації, піднесенню авторитету української жінки, скріпленню і посиленню організованої праці та гідному репрезентуванню українського жіноцтва перед чужим світом.
УIII. Звертається до громадянства, щоб уважно ставилося до жінки-українки і її участи в національному життю і висловлює свій жаль, що в консолідаційнім центрі - Національній Раді - нема саме консолідуючого чинника - української жінки.
IX. З огляду на загрозливе діяння еміґраційного життя З"їзд взиває посилити виховно-освітню роботу серед жінок, молоді, а зокрема серед молодих дівчат, ставляючи за основу християнську мораль і етику.
X. Звертається до Головної Управи з домаганням, щоб вона поробила всі заходи на забезпечення сиріт, півсиріт і неплюбних дітей.
XI. Домагається, щоб опіка над дитячими садками належала до Делеґатур ОУЖ, як це узгіднено з ЦПУЕ, та кладе на Делеґатури обов"язок посилити працю в тій ділянці.
XII. Домагається від організованого громадянства негайно вплинути на піднесення культурного рівня в поведінці, пильнуючи, щоби невідповідна поведінка не впливала на дитячу психіку і не викривляла дитячої душі.
XIII. Стверджуючи щораз тяжче положення нашої еміґрації в таборах та катастрофальне положення приватників, ОУЖ взиває ЦПУЕ і всі допомогові установи причинитися до покращання їхнього стану.
XIУ. Єдиним засобом покращання долі на еміґрації З"їзд уважає справне, швидке і раціональне переселення.
XУ. Протестує проти негуманних метод переселення, а зокрема розділювання родин, вибору самого фізично-сильного елементу, не узгляднення інтелектуальних працівників, залишення численних родин, старших, хворих і слабосильних.

XYI. Покладає на Головну Управу ОУЖ, ЗУДАК і ЦПУЕ обов"язок порушити ці справи перед компетентними чинниками.

XYII. Звертається з проханням до ЗУДАК"у розгорнути опіку над переселенням та вглянутись в обставини ПЮП в переселенчих таборах.

З В І Т

про працю Головної Управи Об"єднання Українських Жінок на еміґрації
за час з І квітня 1947 по І5 серпня 1948 р.

Секретарський звіт:

Обрана на ІІ-му Загальному З"їзді в Ашаффенбурзі 29-30-го березня 47р. Головна Управа ОУЖ на своєму першому Пленарному Засіданні 3І березня 1947 р. розподілила свої обов"язки в такий спосіб:
СКЛАД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ.
І. Голова ОУЖ - п.Павликівська Ірина, обрана безпосередньо З"їздом.
2. Білякова Марія - містоголова і голова зональної управи на англійську зону.
3. Івченко Людмила - містоголова і пресова референтка.
4. Чехівська Олена - містоголова і фінансова референтка.
5. Навроцька Марія
тепер Солодуха Марія - містоголова і голова зональної управи на французьку зону.
6. Ребет Дарія - референтка зв"язків.
7. Шпаківська Віра - секретар і організаційна референтка.
8. Скоплякова Іванна - допомогова референтка.
9. Др. Голойда Дарія - " "
І0. Ґардецька Кекилія - господарська референтка.
ІІ. Фуркаловська Марія - культурно-освітна референтка.
І2. Нагірна Стефанія
І3. Ільницька Ірина

Заступниці членок Управи:
І. Павловська Ольга - Адміністраторка видавництва ОУЖ.
2. Укарма Лідія,
3. Качмарська Ольга,
4. Завадська Валентина.

Контрольна Комісія:
І. Бачинська-Донцова Марія - голова контрольної комісії.
2. Голуб Марія - член " " "
3. Осадча Наталія - " " " "

Секретаріят Головної Управи і надалі лишився в Авґсбурзі. Там перебувала секретарка п.Шпаківська, містоголова п.Чехівська і допомогова референтка п.др.Голойда. Друга допомогова референтка п.Скопляк мала в найближчому часі переїхати зі свого місця осідку до Мюнхену. Культосвітня референтка п.Фуркаловська мешкає в Майнц-Кастелі, п.Нагірна в Реґенсбурзі. Голова ОУЖ, містоголова п.Івченко, референтка зв"язків п.Ребет, а потім і господарська референтка п.Гардецька - в Мюнхені. п.Скоплякова не змогла перенестися до Мюнхену і тому змушена була зрезигнувати з праці при Головній Управі ОУЖ. Поступово відійшла від роботи п.др.Голойда через виїзд з Авґзбурґу і брала лише участь в Пленумах Головної Управи.

З тих причин вся допомогова справа лягла на п.Голову та містоголову п.Івченко. До роботи в цій галузі в 1948 р. кооптовано п.др. Кос Віру.

Відсутність допомогової референтки, теренова розпорошеність членок Головної Управи утруднювала працю Головної Управи.
КАНЦЕЛЯРІЯ О У Ж .

Листи делеґатур йшли по двох адресах: Авґсбурґ і Мюнхен, зовнішнє листування йшло виключно через Мюнхен. Утворилося дві канцелярії, через які перейшло разом:

4.055 листів, в тому числі:
одержано 978 листів,
вислано І.088 " "

вислано	I.099	примірників	обіжників,
"	470	"	рефератів,
"	420	"	дошкільних матеріял.

ЗАСІДАННЯ УПРАВИ.

Роботу членок Головної Управи координували на Пленумах, яких відбулося 4; 3I.III.47 р. в Ашаффенбурзі, 2-3 липня I947 р. в Мюнхені - Фрайман, I0-II жовтня I947 року в Мюнхені, 7-8 лютого I948 р. в Мюнхені. Крім того відбулося два поширені засідання Президії Головної Управи: II травня I947 в Реґенсбурзі і 25 травня I948 в Мюнхені.

Основні питання на цих Пленумах і засіданнях Президії: напрямні роботи кожного реферату, звіти референток і пляни роботи, зв"язки ОУЖ з українськими жіночими організаціями в Европі і заокеанськими, зв"язки з чужинецькими жіночими організаціями, видавничі справи ОУЖ, звідомлення п.п. Голови і Містоголови з поїздок на зональні З"їзди нашої еміґрації, переселенчі справи, звіт нашої делеґатки з поїздки до Голяндії, справи дитячих садків і конкретного керівництва ними , перевишкіл фаховий, вишкіл нашого жіноцтва, репрезентативні виступи: організація виставки в англійській зоні і в Лондоні, участь в "Тижні культури", Світовий Конґрес Українських Жінок і наша участь в ньому, підготовка до III-го З"їзду ОУЖ і інші.

ЗАГАЛЬНІ З"ЇЗДИ.

Головна Управа весь час стояла в тісному контакті з Зональними Управами англійської і французької зони. Для поглиблення його та перегляду праці обох зон відбулися зональні з"їзди, на яких були відпоручниці Головної Управи. І так: дня 7 березня I948 року відбувся жіночий з"їзд англійської зони, підготований Зональною Управою, на якому були присутні Голова ОУЖ п.Ірина Павликівська і референтка зв"язків п.Дарія Ребет. На тому з"їзді вибрано Зональну Управу ОУЖ з п. Марією Біляковою як Головою. - З"їзд французької зони відбувся дня I0 травня I948 року також по дбайливій подготовці Зональної Управи. На ньому від Головної Управи були присутні Голова п.Ірина Павликівська і Містоголова п.Людмила Івченко. Головою Зональної Управи на французьку зону вибрано п.Марію Солодуху, яка згідно зі Статутом ОУЖ, автоматично стала Містоголовою Головної Управи.

Всю документацію цих З"їздів, Пленумів, нарад; - протоколи, відчити, відповідні листи треба було десь концентрувати, вивчати і своєчасно реагувати на них. Тому Головна Управа приклала багато зусиль, щоб добути домівку в Мюнхені. Це нарешті вдалося: I0-го жовтня I947 р. Пленум розпочався посвяченням своєї власної хати. В ній і відбувається відтоді основна робота Головної Управи, що йде по галузях, визначених Правильником ОУЖ і тими вимогами, що щоденно ставить скомпліковане життя нашої еміґрації, її майбутнє та сучасний стан і прийдешнє нашого жіноцтва і дітей.

З в " я з к и з у к р а ї н с ь к и м и о р г а н і з а ц і я м и.

УЧАСТЬ В З"ЇЗДАХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Головна Управа ОУЖ репрезентувала Т-во назовні і в зв"язках з другими організаціями.

ОУЖ є членом ЦПУЕ. Статут його затверджено ще в I946 році і брало участь в З. альному З"їзді Української Еміґрації в Реґенсбурзі від 8 до I2 травня I947 року. Делеґаткою на з"їзд була п.Людмила Івченко, а Голова ОУЖ п.І.Павликовська, як член Управи ЦПУЕ для Жіночих Справ, звітувала про працю жіноцтва. Усім делеґатам того З"їзду передано звіт про працю ОУЖ "Наш другий з"їзд".

В часі з"їзду відбуто окрему комісію для жіночих справ, вислідом нарад були резолюції, які передано З"їздові, і які З"їзд приняв. Резолюції ці регулювали спірні точки в праці наших делеґатур на місцях з іншими громадськими організаціями.

В продовженні цього Загального З"їзду Укр.Еміґрації, що відбувся в Діллінґені в днях I5-I8 листопада I947 року, крім п.Л.Івченко і Павликовської, була присутня п.Віра Шпаківська, яка зладила виставку праць ОУЖ.

На обох цих З"їздах почесним гостем була також п.Сенаторка Олена

Кисілевська - Почесний Член ОУЖ.

Участь наших делеґаток в цих двох З"їздах та звітування перед широким загалом нашого громадянства дуже зміцнило наші позиції серед суспільства. Зібраний білянс дворічної праці нашого жіноцтва, поданий представником громадянства на цих з"їздах, познайомив їх з шириною і важливістю проблеми жіночої організації.

Варто відмітити, що серед загальної розсварености нашої еміґрації саме делеґатки від жіноцтва все закликали до об"єднання і консолідації українських сил - що врешті закінчилося згодою в Діллінґені.

З"їзд цілком одобрив напрямні і методи праці ОУЖ . Це видно вже з того, що референткою Жіноцтва при ЦПУЕ поновно обрано як голову ОУЖ п.Ірину Павликовську.

Крім того,ОУЖ брало активну участь через своїх делеґаток в З"їздах СУМ, Пласт, ІМКА, СХС і інш.

На спеціяльне запрошення Центрального Комітету СУМ-у п.Павликовська і п.Шпаківська брали участь в конференції жіночих референток СУМ-у.

УЧАСТЬ В ТИЖНІ УКР.КУЛЬТУРИ РЕҐЕНСБУРҐ-МЮНХЕН.

Цього року українська еміґрація трохи пожвавила свою пропаґандивну працю влаштуванням тижнів української культури в Реґенсбурзі і Мюнхені. В тижні української культури в Реґенсбурзі,улаштовано старанням обласного відділу ОУЖ, зокрема п. Ст.Нагірної при співпраці делеґатури в Реґенсбурзі,окрему виставку українського народнього мистецтва в міській залі, яка мала дуже великий успіх серед німців і чужинців /5.000 відвідувачів/.

В тижні української культури, який відбувся заходом ЗУДАК в Мюнхені в квітні 1948 року,брали участь в Діловому Комітеті п.п.Павликовська і Івченко. Старанням Головної Управи ОУЖ і з допомогою наших делеґатур уладжено зразкову виставку народнього мистецтва в Мюнхені та показ народньоїноші на закінчення українського вечора в клюбі американських старшин. Разом з стилевим народніми строями були показані зразки пристосування нашої вишивки до модерних строїв, що викликало велике зацікавлення в присутніх дам.

ПОЇЗДКА ДО ГОЛЯНДІЇ.

З доручення ЦПУЕ і Головної Переселенчої Ради виїхала в травні 1947 р. п.Л.Івченко в складі делеґації ДП до Голяндії, щоби провірити умовини праці для ДП,а зокрема для жінок. Голяндія вимагала якраз 5.000 самітних дівчат. По 2 тижневім побуті в Голяндії і перевірці п.Івченко зложила звіт Головній Управі ОУЖ. Головна Управа розглянула умови праці і спротивилася еміґрації дівчат до Голяндії. Подібне становисько заняла і Головна Управа Переселенчої Ради.

ПАМ"ЯТНИК БЛ.П. КАТРІ ГРИНЕВИЧ.

В звітному році ціла Українська еміґрація, а зокрема жіноцтво , понесло велику втрату - померла славна письменниця і діячка Катря Гриневичева. З ініціятиви Головної Управи жіноцтво через ОУЖ взяло на себе обов"язок поставити на могилі пам"ятник. Всі делеґатури дуже сердечно взялися до здійснення цього завдання, нині можемо сказати, що ми сповнили свій обов"язок, і пам"ятник на могилі Катрі Гриневичевої за проєктом професора В.Січинського вже поставлено.

Делеґатури зложили на цю ціль 2680 РМ.

ДАРУНОК ПРИНЦЕСІ ЄЛИСАВЕТІ.

Також спільними силами делеґатур вислано шлюбний дарунок принцесі Єлисаветі англійській, а саме: лянченсет, виконаний в майстернях ОУЖ в Ганновері. Кошти покрили делеґатури усіх зон. Дарунок цей передано через Головну Квартиру Англійської Армії. Вручили його п.п. Анна Храплива і п.Марія Біляк, а Голова ЦУД Бюра в Лондоні п.Яримович взяв на себе перевезення його до Лондону.

Організаційна робота:

Організаційною референткою ОУЖ була п.Віра Шпаківська. До того реферату приділено було п.Ірину Ільницьку, що спочатку допомагала

в роботі, а потім відійшла в зв"язку з родинними обставинами.
КІЛЬКІСТЬ ДЕЛЕҐАТУР.

На час II-го З"їзду наша організація "Об"єднання Українських Жінок на еміґрації" в своєму складі мала 72 делеґатури:

Американська зона	44 делеґатур,	
Англійська зона	24	"
Французька зона	4	"

За звітний період відбулися поважні зміни: табори еміґрантів переносили, об"єднували, делеґатури ОУЖ мусіли ліквідуватися, членки вступали в делеґатури нових для них таборів. В інших випадках Управи об"єднувалися і спільно продовжували працю. В такий спосіб перестало існувати 17 делеґатур.

В той же час жіноцтво інших таборів активізувалося, і наслідок чого постало 7 нових делеґатур.

Теж явище і на англійській зоні: після різних змін і переселень лишилося тільки 19 делеґатур.

Зате значно зросла французька зона. Хоч українці там і живуть розпорошено, зовсім мало в таборах - а делеґатур замісць 4-х, що були в час II-го З"їзду, є тепер 13.
ЧЛЕНСТВО.

В цілому ми маємо:

Американська зона	34 делеґатур	около 4.000 членок	
Англійська зона	19 "	" 3.000 "	
Французька зона	13 "	" 500 "	
р а з о м	66 делеґатур	около 7.500 членок	

Всі делеґатури організовані за єдиним Правильником ОУЖ і працюють за єдиними напрямними, поданими на I-му З"їзді ОУЖ і поновленими відповідно до вимог часу на II-му З"їзді.

Про поточні завдання, що стоять перед нашою організацією і про конкретні міроприємства щодо переведення їх в життя, делеґатури дістають повідомлення і вказівки від Головної Управи в формі листів і обіжників. Таких обіжників послано від квітня 1947 року до кінця 1947 року - 13 і в 1948 році до тепер 6.
ЗВЯЗКОВІ.

При виконанні тих завдань більшість делеґатур проявляють величезну ініціятиву і часто подиву гідну винахідливість та організаційний хист. Систематично і безперебійно йде робота в тих делеґатурах, Управи яких організували постійних своїх уповноважених по окремих бльоках /Реґенсбурґ, Міттенвальд і інші/, і мають з ними постійний зв"язок та керують ними.

Про розмах роботи Делеґатур і її пляновість свідчить уже те, що делеґатури лише Американськоі зони відбули за звітний період 460 засідань Управ та 160 ширших сходин.
ОБЛАСНІ ВІДДІЛИ.

Продовжують свою діяльність <u>Обласні Відділи ОУЖ</u>, що об"єднують:

Авґсбурська область	4 делеґатури
Реґенсбурська область	5 делеґатур.

/ Обласний Відділ ОУЖ в Вюртенберґ-Баден, на жаль, ліквідовано./

Крім того, є Обласні референтури Жіночих справ в областях:

Ашаффенбурґ	-	4 делеґатури
Ротенбурґ	-	4 " "
Ґессен	-	3 " "

Для провірки праць Областей відбуто Обласні з"їзди в американській зоні, - а саме: область Вюртемберґ-Баден дня 8 червня 1947 року, область Авґсбурґ 11 грудня 1947 року, область Ашаффенбурґ мала дві обласні конференції 22 лютого 1948 року в червні 1948 року.

На обласних нарадах були присутні відпоручниці Головної Управи п.п.Павликовська, Івченко, Шпаківська.

Головна Управа ставила своїм завданням організувати область Мюнхенську. Але з незалежних від Головної Управи причин, замісць Обласного З"їзду відбулася нарада відпоручниць делеґатур цієї області.

Обласні відділи ОУЖ допомагають в роботі своїх делеґатур, виїж-

джаючи до них і подаючи поради листовно. Область Реґенсбурґ відбула 24 поїздок з метою організації нових делеґатур, участи в засіданнях Управ та ширших сходинах.

Область Авґобурґ відбула 6 таких поїздок.

Полагоджено листів в Реґенсбурському Відділі 244.
" " в Авґсбурському Відділі

На англійській і французькій зонах Обласних Відділів немає, там делеґатури мають безпосередній зв"язок з Зональними Управами ОУЖ. - Крім обіжників Головної Управи, Зональні Управи посилають ще й свої, докладно інструктують делеґатури, часом викликають голів делеґатур до себе на кілька днів і подають конкретні поради до кожної галузі роботи /прим.п.Віляк - англійська зона/.

Організаційна референтка французької зони виїжджала да всіх своїх делеґатур і побувала майже у всіх населених українцями пунктах своєї зони, вивчаючи можливості створення нових делеґатур, відбувши 20 поїздок.

Робота делеґатур, не охоплених Обласним і Зональними Відділами ОУЖ, вимагає безпосереднього живого керівництва Головної Управи - виїздів до цих делеґатур.

ПОЇЗДКИ ГОЛ. УПР. В ТЕРЕН. Організаційна референтка, що веде і секретарство без технічної сили, не мала змоги часто виїжджати, тому організаційні поїздки відбували і інші члени Управи:

п.Павликовська І.	32	поїздки, з того на англ.зону 3 поїзд.
п.Івченко Людм.	І7	"
п.Шпаківська В.	І4	"
п.Ребет Д.	3	"
п.Гардецька	І4	"
р а з о м	80	поїздок членів Головної Управи ОУЖ

В це число не входять поїздки на Пленуми і поїздки, викликані потребами інших галузей роботи, про них буде мова у звітах відповідних референток.

Важливим моментом в роботі кожної організації є звітування. Треба визнати, що за майже 3 роки існування ОУЖ - наші делеґатури виконали величезну працю в різних галузях, але до цього часу не всі навчилися зберігати і передавати досвід своєї роботи - не вміють фіксувати її. Облік роботи і звітування перед надрядними клітинами ще й досі не на належному рівні. А це не дає змоги Головній Управі підсумувати і дати повний вичерпуючий образ про стан і розмах та глибину організації в цілому і тим самим засвідчити її значення.

<u>Культурно-освітня робота</u> - Референтка Марія Фуркаловська.

РЕФЕРАТИ.

Референтка подбала про випрацювання рефератів, які розіслано делеґатурам:

два реферати про княгиню Ольгу /Др.Гарасимович/
/п.проф.Полонська/
реферат про Олександра Кошиця і українську пісню /М.Фуркаловська/
" " Різдвяні звичаї / Ол.Степовий/
" " Марко Вовчок /Проф.Л.Білецький/
" " Лесю Українку /М.Фуркаловська/

З огляду на те, що багато жінок виїздить з Німеччини, видано "Заповіді Українки на чужині" двома накладами. Ці заповіді розіслано до Америки, Бельгії, Анґлії, Канади та інші країни. Цікаво зазначити, що американська преса передрукувала їх у своїх часописах.

ВІДЗНАКИ.

З доручення Головної Управи святковано в 1947 і 1948 роках свято нашої Патронки княгині Ольги. За старанням Головної Управи видано в 1947 році, крім рефератів про княгиню Ольгу, ще й брошки-відзнаки членства ОУЖ, посріблені - оксидовані для членок, а емальовані для членів Управ. Досі розійшлося 5.000 членських відзнак.

Крім того, референтка випрацювала "Календар пам"ятних дат", що має бути допоміжним матеріялом не тільки для Управ ОУЖ, але й для кож-

ного культурно-освітнього робітника на чужині. Брак матеріялів і точних дат часто гальмує складання відповідних рефератів чи доповідей вже тут, в Німеччині, а тим більше це шкодитиме культурно-освітній роботі в краях нового оселення, де не буде жадних бібліотек. Тому цей календар має велике загально-освітнє значення. Частина його була видрукована в "Громадянці", а весь він буде вміщений в "Альманаху Громадянки", що плянується до видання.

СВЯТА І ІМПРЕЗИ.

Наші делеґатури уладжували для своїх членок і для загалу еміґрації реферати. На підставі звітів, які подали 22 делеґатури американської зони було прочитано І22 реферати на теми: Визначні жінки, історичні постаті, питання гігієни, виховання, суспільні завдання жінок і інші. В англ. зоні І84 реф., 68 освітніх курсів. Також чимало труду завдали собі делеґатури, уладжуючи свята і імпрези. Відбулося по тих же делеґатурах в американській зоні 2І0 імпрез, а саме:

свят княгині Ольги І8
пам"яті Ольги Басараб 20
в честь Лесі Українки І8
свят матері . . . . 22 по всіх делеґатурах
Дитячі імпрези:
забави, дитячі костюмові балі, Миколаївські свята, ялинки і т.ін. 49
На англійській зоні імпрез 84
вистав 9

Крім того, були свята: пам"яти Олени Теліги, Катрі Гриневичевої, Олени Пчілки, Ольги Кобилянської, Жінок-героїнь.

Багато делеґатур уладили власними силами свята в честь Т.Г.Шевченка, які проходили надзвичайно вдало.

Окрему категорію становлять побутові свята, які делеґатури влаштовували для освіження і продовження нашої народньої традиції, як:

Вечори народньої ноші,
Інсценізація традиційного весілля,
Інсценізація обжинок,
Інсценізація Андріївського вечора,
Інсценізація вечорниць.

Далі жіноцтво приклало багато зусиль для створення спільного святкування наших Свят: Різдва, Великодня - за нашими традиціями, уладжуючи спільне свячене і вечерю, головно для самітних і бувших вояків.

Деякі делеґатури уладжували спільні літературні вечори /Реґенсбурґ, Авґсбурґ/ інші делеґатури - виступи хорів, концерти, товариські вечори і інше.

Дуже значну частину сил і часу забрало у нашого жіноцтва приготування і переведення прийнять різних гостей в таборах. При цьому треба відмітити, що дуже часто жіноцтво і ОУЖ було трактовано, тільки як допоміжні сили, а не як представниць і господинь табору. Не рахуючись з труднощами, проводять свою роботу делеґатури ОУЖ міст серед жіноцтва, що мешкає приватно. Так делеґатура м.Авґсбурґ має 78 членок, проводить роботу серед них і особливо з дітьми. Протягом майже всього навчального І947-І948 року /з жовтня/ ця делеґатура вела навчання в українській школі, організованій цією делеґатурою для дітей приватників, що вчаться в німецьких школах, щосуботи 26-30 дітей приходили в приміщення ОПУЕ і вивчали рідну мову, історію під керівництвом 2-х учительок. Силами цієї школи організовано було Свято Миколая, ялинку та День Матері. Після ферій ця школа продовжує свою роботу.

Окремий вид культурно-освітньої роботи становить опіка ОУЖ над дитячими садками. Згідно з договоренням з Культурно-освітним Відділом ЦПУЕ, культурно-освітні референти таборів мають пильнувати тільки педагогічно правильного провадження садка, а вся опіка над садками переходить до делеґатур ОУЖ. Створено окрему <u>підреферентуру для дитячих садків</u>, яку веде п.Лідія Гаєвська, що водночас є й інспектором дитячих садків при Відділі Культури і Освіти ЦПУЕ.

За рік праці проведено досить велику роботу в поліпшенні роботи дитячих садків. Зібрано статистичні відомості про дошкілля на Аме-

риканській зоні Німеччини. Ці відомості не є стабільні. Як кількість дитячих садків, кількість дітей в дитячих садках, склад і кількість виховательок - все міняється. Своєчасних повідомлень з таборів про зміни в дитячих садках не можна одержати. Таборові інституції, не зважаючи на всі нагадування в цій справі, потрібних відомостей не подають. З того, що далося зібрати в цій справі, маємо таку картину дошкілля на американській зоні Німеччини:

Дитячих садків є	37
Дітей в дитячих садках	1577
Виховательок	69
В числі 69: фахових виховательок . . .	13
Управительок	8
В числі 8: фахових управительок . . .	4
Помічниць	11

Спеціяльні приміщення мають 4 садки.

Року 1946 в липні місяці було переведено одномісячні курси вишколу виховательок дитячих садків. Закінчили курси 29 учениць. З них приступили до роботи 7. Зараз з учениць тих курсів працюють лише 2.

Влітку 1947 року 11 українок закінчили трьохмісячні курси (інтернаціональні) виховательок. З них до роботи приступило 5. Зараз працює 3.

II. Протягом року переведено три тижневі конференції - семінари практично працюючих виховательок дитячих садків. Перша відбулася в серпні 1947 р. в таборі Цуффенгавзен. Учасницями були виховательки з дитячих садків Вюртемберґії, Бадену, Гессену. Всього 16 учасниць. До переведення цієї конференції не вдалося заанґажувати нікого з професорів, провадила конференцію сама інспектор дошкілля. Проведено роботу з розділів:

1. Загальні напрямні роботи дитячих садків.
2. Праця виховниці над всебічним розвитком дитини.
3. Дозування матеріялу, плян роботи.
4. Плян роботи на осінь і зиму.
5. Практичні заняття з учасницями.
6. Подача практичного літературного матеріялу.
7. Обмін досвідом.

Друга конференція відбулася в кінці лютого 1948 р. в Авґсбурзі. Учасницями були виховательки садків области Авґсбурґ. Всього 11 учасниць. В переведенні цієї конференції взяли участь проф.Ващенко і п.Андрухович. Проведено роботу з розділів:

1. Загальні напрямні роботи дитячих садків . . . Л.Гаєвська
2. Праця виховниці над всебічним розвитком дитини "
3. Практичні заняття . . . . "
4. Плянування, дозування матеріялу . . . . . . "
5. Музичні заняття . . . . "
6. Психологія дитячого віку . . . . проф.Ващенко
7. Ручні роботи - теорія і практика . . . п. Андрухович

Учасницям подано плян роботи на весну і літо і практичний матеріял. Третя конференція відбулася в березні 1948 р. в Елльванґені. Учасницями були виховательки з Областей: Вюртемберґ-Баден, Гессен, Ашаффенбурґ, Роттенбурґ. Всього 22 учасниці. В конференції взяла участь проф.Марія Юркевич. Проведено роботу з розділів:

1. Завдання і обов"язки виховательки . . . . Л.Гаєвська
2. Розвиток мови в дитячих садках . . . . . "
3. Ручні роботи . . . . "
4. Музичні заняття . . . . "
5. Практичні заняття з учасницями . . . . . "
6. Знайомлення з природою . . . . "
7. Фізичне виховання, рухливі ігри . . . . . проф.М.Юркевич.

Учасницям подано плян роботи на весну і літо, також практичний матеріял.

III. На інтернаціональних курсах виховательок/липень-вересень 1947/ в Ґаблінґені прочитано курс дошкільної педагоґіки . . . . 40 год.
курс музичного виховання . . . . . 40 "

IУ. Опрацьовано і розіслано по дитячих садках такі матеріяли для виховательок дитячих садків:

а) Методичні листи.
1. Організація дитячих садків.
2. Завдання і основа праці.
3. Розвиток мови.
4. Знайомлення з природою.
5. Фізичне виховання.
6. Санітарно-гігієнічні навики.

б) Матеріяли.
1. Осінь - літературний матеріял.
2. Зима - " " "
3. Імпреза "Свято Матері "
4. Імпреза "Свято Св.Миколая".

Організовано, здано до друку:
1. "Гра та іграшка" - методичний лист.
2. "Літо" - літературний матеріял.

У. Інспекція дитячих садків. Переведено обслідування 15 дитячих садків. На місці подано виховательками інструктаж, необхідні помічні матеріяли, вияснення. Зібрано відомості про дитячі садки. В двох випадках була потреба змінити виховательку, в одному випадку - управительку. Ці справи полагоджено з місцевими делеґатурами ОУЖ та культурно-освітніми рефератами. Але це робилося не з місця, а після того, як місцеві чинники знайшли відповідних кандидаток на заміну. Шляхом обслідування роботи дитячих садків, завдяки інформаціям виховательок-учасниць конференцій, а частково листуванням з виховательками далося вияснити стан роботи дошкілля в наших осередках-таборах.

Господарський реферат - референтка п.Кекилія Гардецька:

ГОСПОДАРСЬКИЙ З"ЇЗД ОУЖ.

Вважаючи ділянку господарську і фаховий вишкіл жіноцтва за одне з найважніших завдань, Головна Управа ОУЖ і референтка присвячували цим питанням дуже багато уваги.

Праця почалася з того, що зараз після II-го З"їзду відбулася Господарська Нарада ОУЖ /22 квітня 1947 року в Реґенсбурзі/, на якій були заступлені 23 делеґатури, зглядно, представниці жіночих робітень в тих делеґатурах. Обговорено справу фахового вишколу та переорганізування існуючих робітень в одну спільну кооперативу. Зложено спеціяльні резолюції. Реалізація тих постанов викликала дуже великі труднощі, головно через те, що в матеріяльній частині прибутків робітень були зацікавлені різні чинники, як таборові управи, IPO, кооперативи і інші.

Фактично цілий рік пройшов в упертій боротьбі за те, щоб закріпити за жіночими організаціями ці робітні, що, за малими винятками і було досягнуто.

"ЖІНОЧА ПРАЦЯ" МЮНХЕН.

В 1947 році остаточно оформилась правно кооператива "Жіноча Праця" в Мюнхені, яку ОУЖ намітила на Централю, що має об"єднати всі жіночі робітні в терені.

Хоч усі робітні були згідні на це, але досі ще не виконано цього пляну тому, що ціни роботи в різних місцевостях бу-

ли дуже різні, і кооператива "Жіноча Праця" не могла взяти на себе зобов"язання сплачувати такі високі ціни, які утворилися на приватнім ринку і на які орієнтувалась значна частина робітниць. Щойно після грошової реформи є надія, що ця справа буде полагоджена в одностайний спосіб і об"єднання жіночих робітень в одну кооперативу таки відбудеться.

ФОНД ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

З доручення Пленума Головної Управи Господарська референтка перевела в життя постанову про те, щоб фонд ім.Лесі Українки переслати до Америки на видання творів цієї письменниці в англійській мові - в формі вишивок, які там мали бути зреалізовані в гроші. Виконано 24 комлекти вишивок на суму 13.303, 50 РМ. Співпрацювали в тому делеґатури: Баерн, Вайсенбурґ, Реґенсбурґ, Інгольштадт, Ельванґен, а головну частину виконала "Жіноча Праця" в Мюнхені. Всі роботи переслано до "Союзу Українок" Америки.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ.

"Союз Українок Америки" прислав 1.000 мотків ниток муліно як подарунок Головній Управі ОУЖ. Нитки ці з"ужито частинно на виготовлення альбомів - пам"яток про кожну делеґатуру, а частина ще залишилася в Головні Управі. З тих ниток приділено:

для 20 делеґатур	англійської зони	400 мотків.
для 5 "	американської зони . . .	130 "
	разом розділено . . .	530 мотків

МАНДРІВНА ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА.

Величезної роботи, яку пророблила Головна Управа спільно з делеґатурами, потребувало уладження, підбір експонатів, здобуття грошей і остаточне оформлення Мандрівної Виставки народнього мистецтва, перша виставка якої відбулася в Ганновері з 9 до 20 листопада 1047 р. Ініціятиву для створення такої виставки дало ЦУД Бюро в Лондоні. При ЦПУЕ було створено спеціяльний комітет, в склад якого входили: Голова ОУЖ п.І.Павликовська і Господарська Референтка п.К.Гардецька. За пляном цього комітету виконано в робітнях Делеґатур ОУЖ около 100 комплектів, які стали основою для Мандрівної Виставки українського народнього мистецтва. Продукціною частиною завідували: п.п. К.Гардецька, а в англійській зоні п.М.Білякова і п.Л.Луцька.

Показ виставки в Ганновері викликав зацікавлення у своїх і чужих ряд прихильних рецензій в чужій пресі. Виставка була зразково оформлена за допомогою артистів М.Дмитренка і Кубарського і стала зразком для делеґатур, як повинні уладжуватися виставки. Цю виставку ЦПУЕ подарувало З"єднаним американським комітетам. Як перший етап дальшої праці буде уладження виставки українського мистецтва в Лондоні.

Деякі делеґатури дарували свої експонати для цієї виставки, а саме: ОУЖ Мюнхен-Фрайман, Байройт.

КУРСИ.

Делеґатури ОУЖ продовжували дальше працю вишколу і перевишколу. Так в американській зоні переведено слідуючі курси:

а/	кравецьких	13	325 учасниць,
б/	вишивкарських . . .	5	55 "
в/	трикотарських . . .	6	90 "
г/	куховарських	3	100 "
д/	господарських . . .	2	17 "
е/	фрізієрських . . .	2	20 "
ж/	косметичних	3	45 "
з/	санітарних	1	
і/	медсестерських . . .	1	32 "
ї/	забавкарських	1	30 "
й/	пантофлярських	1	30 "
к/	ґудзикарських.	1	не подано
л/	моднярських.	1	28 "
м/	скіряних виборів . . .	1	20 "
н/	різьбарських	1	20 "
о/	лікарських рослин . .	1	не подано

п/ українознавства . . . . . . 2 курси кільк.уч.не подано.
р/ англійської мови . . . . . . I " "
с/ для неписьменних . . . . . . I " "

Майже всі курси закінчено іспитами і видано свідотства, затверджені IPO-ом.

РОБІТНІ О У Ж.

На базі тих курсів і на підставі праці господарської ділянки делеґатури провадять робітні:

кравецьких робітень	5
трикотарських	5
вишивкарських	6
направкова	I
фризієрських	2
ручних робіт	I
разом робітень	20

Референтка брала участь у всіх кооперативних з"їздах і нарадах, а також тісно співпрацювала з кооперативою "Жіноча Праця" в Мюнхені. Поїздок з виставкою і об"єднанням робітень відбуте 14.

ВИСТАВКИ УКР.НАР. МИСТЕЦТВА.

Як в попередніх роках, так і в звітовому році наші делеґатури проявили чимало ініціятиви для уладження виставок народнього мистецтва. Деякі з них в зв"язку з виставками уладжували покази з народнього побуту, як: вечорі народньої ноші, народні весілля, обжинки. І так згадали ми як з р а з к о в і в и с т а в к и : Ганновер, /виставка, яка вислана до Лондону/, Виставки в тижні української культури в Реґенсбурзі і Мюнхені. Але і на місцях виставки ці організовано з більшою увагою і саме уладження їх стояло значно вище, як в попередніх роках. І так в виставці "Показ Праці" табору в Міттенвальді кооператива "Жіноча Праця" уладила відділ народнього промислу і ноші. Виставка ця мала величезний успіх і перенесено її до Гарміш-Партенкірхен.

Делеґатура в Байройті уладила дві виставки - одну спільну з всіми національностями ДП.

Також подібну виставку уладжено в Штутгарті місті для чужої публіки.

Дальше Діллінґен, Ерлянґен і Берхтесґаден. Берхтесґаден уладив з тої нагоди також "Вечір народньої ноші". Всі ці виставки мають для нас величезне значення і причинявся чимало до популяризування нашої культури.

<u>Видавничо-пресова референтура</u> - референтка п.Людмила Івченко:

"ГРОМАДЯНКА".

Продовжувано видання журналу ОУЖ "Громадянка", якого за звітній період вийшло 10 повних чисел і один скорочений "Різдвяний випуск". Видання часопису дальше натрапляло на труднощі характеру формального, і журнал виходив, як додаток до газети "Час". В зв"язку з реформою порядку видачі ліцензій - наш журнал не був включений в число тих, кому признано право користуватись папером на кошт IPO. Тому була розпочата акція збирання підписів від читачок з проханням дати дозвіл на журнал. З вдячністю стверджуємо на цьому місці, що рух жінок в оборону свого журналу був дуже активний і в короткий час було зібрано понад 6.000 підписів, /при чому багато делеґатур зазначало, що коли б акцію продовжити, то результат буде далеко кращий. Але всі засади, в тому числі і звертання до зв"язкового між ДП і Американською Армією, який обіцяв, що в короткому часі ліцензія буде дана, - не привело до нічого і ліцензії ми і досі не маємо.

Також треба відзначити надзвичайно тепле ставлення до долі нашого журналу з боку "Союзу Українок" Америки, який звернувся з окремим листом до IPO про продовження журналу.

Не менш сердечно поставився "Клюб американських жінок" в Мюнхені в особі його президентки. Але до цього часу ліцензії на журнал ми не маємо.

З матеріяльного боку "Громадянка" теж мала фінансові труднощі,

бо делеґатури не сплачували своєчасно своєї заборгованости. І так на момент виміни грошей заборгованість за делеґатурами становить:

за "Громадянку"		9.004,50 РМ
" "Сонечко"		1.065.- "
" Крій і шиття		800.- "
" Гігієна жінки		1.649,50 "
" Брошки-відзнаки		4.500.- "
" Географія		1.000.- "
" Заповіді Українці		80.- "
" Перша поміч		96.- "
" Альбоми Шевченка		3.200.- "
" Образи княгині Ольги		672.- "
	разом	22.077.- РМ

В перерахунку на нові гроші це становило б 2.207.- нім.марок, - капітал, з яким видавництво могло би приступити до виконання основного завдання свого пляну - до видання "Жіночого альманаху".

"Громадянку" розсилали ми не тільки до кольпортажі, а й даром туди, де ще нема нашої організації, для піддержання організаційного зв"язку з тими, що виїхали. Хоч ці посилки не приносили нам матеріяльної користи, але були конечними, щоби не дати розгубитися нашому жіноцтву на новій чужині.

"Громадянка" знайшла повне признання від колишньої редакторки "Нової Хати" п. Лідії Бурачинської, як також прихильні рецензії були з Парижу, в "Нашому Житті" органі СУА Америки.

НАШ II З"ЇЗД.

Зараз по II-ім Загальнім З"їзді ОУЖ було видано всі матеріяли З"їзду - звіти Головної Управи і вступне слово Голови разом з резолюціями та підсумками З"їзду в окремо зброшурованім виданні "Наш другий З"їзд".

АЛЬМАНАХ:

Згідно з рішенням Пленуму Головної Управи було приступлено до збирання матеріялів і правного оформлення видання - "Жіночого Альманаху Громадянки". По дуже довгих і тяжких трудах вдалося дістати ліцензію на видання його, а також зібрати в редакційній течці чимало доброго і цікавого матеріялу. За задумою пресового реферату цей альманах мав обіймати такі відділи: Загальні статті, організаційні, історія жіночого руху, біографії визначних жінок, виховавчі статті, санітарно-гігієнічні поради, включаючи гігієну тіла, фізкультуру і косметику, провадження української хати, народнє мистецтво з конкретними порадами починаючим вишивкаркам, куховарські приписи /основні українські страви і печива/, правила доброго тону і календар пам"ятних дат.

ЗАПОВІДІ УКРАЇНКИ.

В зв"язку з виїздом наших жінок в інші краї видано двома накладами "Заповіді Українці на чужині".

Також видано брошки-відзнаки ОУЖ в зв"язку з святом княгині Ольги і потребою відзнаки для свідомого жіноцтва для пізнання на новій чужині.

МАЛА ГІГІЄНА ЖІНКИ:

В звітному часі вийшла висвіт "Мала Гігієна Жінки" п.д-р Софії Парфанович заходами ОУЖ. Наклад був 5.000 примірників. Книжку цю передано до кольпортажі нашим делеґатурам, але поширювання її йде дуже помалу.

"СОНЕЧКО".

За постановою Пленуму, видавничий реферат перебрав на себе фінансування і кольпортажу дитячого журналу "Сонечко", редакторкою була п.Лідія Гаєвська. Видано за звітний час 3 подвійні числа, але через виїзд власника друкарні перестало "Сонечко" виходити.

Продовжувано кольпортажу і зведення рахунків за "Курс крою і шиття", "Географію", а також поширення брошок княгині Ольги серед членок.

ОБРАЗ КН. ОЛЬГИ.

Вся перша половина 1948 року пройшла в дуже нервовій праці в зв"язку з весь час поширюваними чутками про грошову реформу. Отже, доводилось весь час думати про льокату готівки, щоби вона не пропала при виміні. Це спиняло вільний розвиток видавничого реферату і весь час тримало частину грошей заморожену в той чи інший спосіб. Одним з таких вкладів капіталу було придбання образів княгині Ольги роботи арт.Дядинюка. Ми скористались з того, що був виданий цілий альбом праць цього художника - галерія наших князів, - і придбали собі у виключну власність саме образ нашої Патронки. Тепер, по реформі, ми розіслали його для кольпортажі в делеґатури і від активности нашого членства залежатиме, чи наша льоката грошей дасть добрі наслідки і можливість дальшої праці.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕЛЕҐАТУР.

Окремі делеґатури теж починали видавничу діяльність для своїх членок. Так - в Ганновері відновилось видання журналу "Українка", число якої вийшло саме в зв"язку зі з"їздом англійської зони.

Делеґатура ОУЖ в Діллінґені видала одне число журналу "Українка на чужині", а делеґатура ОУЖ в Авґсбурзі при допомозі Головної Управи видала альбом "Жінка в творах Шевченка".

Допомоговий реферат - референтки: п.п.Скоплякова Іванна і др.Голойда Дарія.

Обидві референтки із-за побутових причин, а саме перенесення на інше місце побуту і праці, не могли цього реферату провадити. Тому цей реферат мусіли вести поодинокі члени Головної Управи, а частинно прийшла до праці п.д-р.Віра Кос, яка пізніше теж виїхала з Мюнхену.

ДОПОМОГОВА АКЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ:

Відділи Союзу Українок Америки зібрали поміж своїми членками харчі і жіночу одежу і переслали нашим делеґатурам. В більшости посилки приходили через о.Стаха, а деяка частина безпосередньо на адресу делеґатур. Разом прислано 203 пачки /точне зіставлення розподілу тих пачок в кінці того звіту/. На загал ця акція вже покінчена, а деякі делеґатури, де Виділи нав"язали добрі зв"язки з Відділами СУА одержують час до часу пачки й тепер /Діллінґен, Мюнхен, Гільшпергерблок, Байройт/.

ДОПОМОГОВА АКЦІЯ "ДІТИ - ДІТЯМ" СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК.

З ініціятиви Сестер Василіянок почали учениці їхньої школи акцію "Діти- Дітям". Учениці створили Комітет, розподілили поміж собою дижури і збирають поміж своїми знайомими одежу і харчі, які ті спроможні дати. Посилки ці йдуть через бюро д-ра Смука. Разом досі надіслано 117 пакетів, які розподілено делеґатурам./точне зіставлення розподілу тих посилок в кінці того звіту/.

Ці молоді Українки, які не бачили ніколи України - виказують багато охоти до праці і допомоги. Треба, щоби кожна делеґатура, одержавши пакунки -"Діти- Дітям" відповідала точно і актуально, висилаючи звіти, фото-знимки, дописи про життя дітей в таборах.

АКЦІЯ КЕР-ПАКЕТІВ В ЗУДАК.

Бюро д-ра Романа Смука, починаючи допомогову акцію, створило Допомогову Раду в склад якої входять: проф.Іван Рєзгін, як референт Суспільної Опіки, п.Ірина Павликівська, як референт жіночих справ ЦПУЕ і д-р Ярослав Воєвідка, як Голова СХС.

Бюро ЗУДАК-у призначило на американську зону 2.900 КЕР-пакетів для найбільш потребуючих скитальців американської зони. На основі списків, які надіслали наші делеґатури признано для хворих дітей 533 КЕР-пакетів. Пакети для дітей розподілювано в значній частині по пів пакета, отже ціла акція дала допомогу для около тисячі дітей. Дальшим етапом допомоги ЗУДАК-у для дітей був розподіл харчів поміж дітьми в дитячих садках від 3- 6 років. Цю допомогу одержало 3.000 дітей американської і французької зони. Було видано товщ і цукор на кожну дитину, а решта харчів /какао, крупи, сушені овочі і мило/ на садок.

Зараз іде акція видачі харчевої допомоги для дітей приватників у віці від 1-14 років.

Крім того, старанням д-ра Р.Смука прийшло з фонду Рокфелера до окремих таборів для розподілу поміж дітей /в дитячих установах/ поверх 200 КЕР пакетів. Головна Управа повідомила свої делеґатури про цю акцію дуже вчасно, але попри те деякі Таборові Управи, на ім"я яких безпосередньо прийшли ці пакети, не завжди розподілили доцільно з участю делеґатур ОУЖ.

ФОНД "МАТЕРІ Й ДИТИНИ":

Фонд цей повстав зі збірки, яку уладжено було в 1947 році з нагоди свята княгині Ольги, з якого 25% пішло в розпорядження ОУЖ на фонд "Матері й дитини".

Фондом цим завідувала фінансова референтка п.Олена Чехівська. За згодою Головної Управи ОУЖ виплачено з того фонду на допомогу: Про це докладно буде сказано в фінансовому звіті.

Делеґатури ОУЖ дуже багато і жертвенно допомагали в збірках на різні допомогові цілі, а то й самі безпосередньо організували різні імпрези на користь тих чи інших допомогових організацій. Можна сміло твердити, що 90% усіх грошей, які наші делеґатури випрацювали і зібрали на допомогові цілі, тільки 10% пішло на користь власної організації. Після дуже неповних даних, бо багато делеґатур у своїх звітах тільки перечисляли кількість проведених збірок, але не подавали точних цифр. Делеґатури ОУЖ американської зони зложили 90.393 РМ на допомогові цілі.

З того 23.576 РМ видано потребуючим жінкам і дітям /крім допомог з Фонду "Матері й Дитини"/.

Передано	- СХС	-	24.015.- РМ
"	- УПА	-	20.437.- РМ
"	-КОДУС	-	9.153.- РМ
	разом	-	53.605.- РМ

Решту 13212 р.м. передано до окремих оказійних допомогових фондів інших організацій. Ці цифри вибрано зі звітів тільки 22 делеґатур ОУЖ.

ДОПОМОГОВА І ОПІКУНЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕЛЕГАТУР О У Ж:

1. Нагляд над побутом і ітервенція ІРО та дотичних референтів таборів.
2. Евіденція і поміч хворим: відвідування у лічницях, достачання книжок, часописів, доживи, збірки для хворих, улаштовування свят і імпрез для хворих.
3. Опіка над матерями і вагітними жінками: Організування допомоги для них в харчах, виправках.
4. Опіка над дітьми: Організовування доживи для дітей, складання списків на допомогу.
5. Опіка над садками: часто ініціятива і організовування дитячих садків, уладжування принять для дітей і дарунків та дитячих імпрез.
6. Опіка над молоддю: Організація доживи для шкільної молоді, допомога самітним учням, допомога студіючій молоді у формі індивідуальних допомог, стипендій і збірок на КОДУС.
7. Сироти й вдови: евіденція, допомога, збірки на фонд вдів і сиріт.
8. Поміч членам УПА: збірки в грошах, в харчах і в одягах. Стале варення для них в кухнях, уладжування спільних вечер, ялинки, свяченого, Миколаївські і Різдвяні дарунки.
9. Поміч полоненим і ув"язненим: збірки, відвідування і виготовлення пакунків.
10. Допомога для потребуючих поза таборами і для вискринінгуваних.

СПІВПРАЦЯ З ІНШИМИ УСТАНОВАМИ:

Делеґатури співпрацювали зі станицями СХС,КОДУС, Відділами Суспільної Опіки, Таборовими Радами, Культурними установами, батьківськими кружками по садках і школах.

Форма співпраці: а/ Збірки на ці установи,
б/ ведення спільних допомогових акцій,
в/ улаштування спільних культурних імпрез,
г/ співпраця з відділами Суспільної Опіки,
д/ дотації з фондів ОУЖ на добродійні, суспільні і допомогові цілі цих організацій.

Реферат зв"язків ОУЖ - референтка п.Дарія Ребет

Зв"язки ОУЖ розвивалися в двох напрямках, а саме: зв"язки з українськими установами і організаціями у різних краях, зокрема жіночими організаціями, - і зв"язки з чужинними та міжнародніми організаціями.

Від початку діяльности поставлено собі за ціль нав"язувати і піддержувати взаємини з українськими середовищами, розкиненими по ріжних країнах, в тому передусім з жінками. Для того нав"язано наперед контакти з існуючими жіночими організаціями, в першу чергу Союзом Українок Америки, Канади, Франції, Австрії та з Комітетом Українок Канади, що централізує всі українські жіночі організації в Канаді. Змістом тих контактів була взаємна інформація про всі актуальні справи, а згодом співпраця в культурних, пропаґандивних та суспільно-допомогових ділянках. Зокрема великої ваги зразу надано співпраці із заокеанськими організаціями, які мають можливість видвигати наші справи перед чужим світом. Крім жіночих організацій, піддержували ми зв"язок з Централею Католиків Канади. Ми слали інформаційні матеріяли про наше положення, з"ясували наші пекучі потреби, що знаходило живий і теплий відгук в українських діячів і діячок за океаном. На форумі американських, канадійських і англійських організацій та конґресів гаряче обороняли вони права скитальців, справи азилю та переселення, апелювали до жінок культурного світу за поміччю, скликали протестаційні віча в обороні скитальців, вносили меморіяли до впливових організацій і осіб. Це мало спеціяльне значення в тяжкі часи репатріяційної небезпеки.

Вслід за першими зв"язками пішла широка допомогова акція заокеанських сестер для дітей і жінок на скитальщині.

Великий вклад у співпрацю з американським тереном вложила уповноважена ОУЖ пані Марія Хомин.

Для культурного контакту висилали ми систематично за океан і до всіх країн наші видання: "Громадянку", "Заповіді українки на чужині" і реферати. Деякі з рефератів на тему теперішньої дійсности в Україні були передруковані в заокеанській пресі.

Тісніші взаємини піддержувано зі Союзом Українок Франції, що сповнив корисну роботу у безпосередніх зв"язках з французькими та міжнародніми організаціями. Зокрема гідний зауваження є виступ української делеґатки пані Л.К.-В. на III Міжнародньому Жіночому Конґресі, що насвітлила сучасне положення України, зокрема долю української жінки і родини, принято додаткову резолюцію, внесену українською і білоруською делеґацією. Для участи української делеґації на міжнародньому Конґресі Родини і Популяції в Парижі ОУЖ випрацювало вісім рефератів на теми: побуту і позему життя в підсовєтській Україні, виховання і відношення між батьками і дітьми, становище і праця жінки, популяційні питання та організування голоду в Україні. Повищі матеріяли в українській і французькій мові розсилано опісля для розповсюдження серед українських і чужинних середовищ.

Крім жіночих організацій, висилано всі видання ОУЖ до українських установ, комітетів і окремих осіб в Англії, Бельґії, Італії, Швайцарії, Арґентині, Бразилії і Африці.

Багато уваги присвячено заініціюванню жіночих організацій в Бельґії й Англії. В тій цілі проведено переписку з Комітетом в Брюсселі та ЦУДБ, опісля СУБ-ом в Лондоні, теж з окремими жінками в тих країнах. В теперішній сталії при Комітеті в Бельґії ство-

рено жіночий реферат, а в Лондоні при СУБ - і створено Організаційний Комітет для заснування жіночої організації. Треба сподіватися, що ті заходи дадуть підстави для зцентралізування та посилення діяльности жінок в цих країнах.

На відтинку чужинних зв"язків проведено акцію частинно самостійну, частинно в рямцях міжнаціональної Ліґи Жінок на Еміґрації.

В лютому 1947 ОУЖ заініціювало створення міжнаціональної жіночої організації, яка по підготовчій праці уконституувалася в травні 1947 р., як Ліга Жінок на Еміґрації. В склад її крім української репрезентації входить ще сім національностей, а саме: білорусинки, естонки, кавказки, литовки, латишки, польки і югославки. Президентка зміняється по черзі що три місяці, а виборний сталий секретаріят провадить українська представниця.

З рамені Ліги вислано ряд листів до жіночих організацій Франції, Бельґії, Англії, Америки і Канади. З міжнародніх - до Суфражу Міжнародньої Жіночої Гільдії, Міжнародньої Ради Жінок у Швайцарії. Позатим до Світової Централі Церков, до Централі IPO, до Папи і до пані Рузвельт. В тих листах з"ясовано наступні справи: положення та причини еміґрації, правний стан, безпосередній та посередній примус репатріяції, скрінінги, побут в таборах і поза таборами, зокрема голодове положення, фізична і моральна загроза для молоді і дітей положення самітних жінок і дівчат, сиріт, хворих і немічних. Окрему увагу присвячено справам переселення родин для приспішення, збереження перед розділюванням родин, забезпечення непрацездатних та охорона релігійних, національних та культурних прав. Брали участь у Загальному З"їзді Інтернаціонального Комітету Політичних Утікачів у грудні 1947 р., де ухвалено для повищих справ резолюції і розіслано разом з іншими листами деяким організаціям.

Наші меморіяли були розглянуті Конференцією Централі IPO в Женеві, викликали інтерпеляцію Американської Жіночої Федерації в чинників IPO та спричинили безпосередні розмови на побутові теми з місцевими чинниками IPO. Від Централі Церков, Президентки Міжнародньої Жіночої Федерації - Д.Жанни Едер, пані Рузвельт і жіночих організацій наспівали відповіді про зрозуміння і поперття наших справ.

Окремий власний зв"язок нав"язано з жіночими організаціями Бельґії, Франції, Італії, Міжнародньою Радою Жінок та Комітетом Оборони Втікачів у Америці. Вислано інформаційний матеріял, де зокрема насвітлено українські актуальні питання, пропагандивний матеріял з нашої культурної творчости та реферати про життя в Україні. У відповідь одержувано матеріяли і журнали французькі, італійські і періодичні бюлетені Міжнародньої Ради Жінок.

У зв"язку з положенням в Краю і з переходом рейдуючих частин УПА виготовлено листа до жінок світу і вислано до розповсюдження через американські організації.

З приводу смерти Ганді вислано кондоленційного листа до індійських жінок.

Всіх листів вислано 2II, одержано IOI.

В рямцях Ліги Жінок на Еміґрації нав"язано зв"язки з місцевими американськими чинниками та з американським Жіночим Клюбом в Мюнхені. За ціль на тому відтинку поставлено собі проведення інформації про біжучі потреби культурно-пропагандивної діяльности. Для того уладжено вистаку народнього мистецтва, фольклорний показ в народній ноші у Американському Клюбі і в Американському Червоному Хресті. Такі самі виступи повторено теж два рази для ширшої публики в Мюнхені, зокрема чужинної і німецької. Українська група мала в тих виступах найбільший успіх.

Найближчою актуальною справою на відтинку зв"язків є участь у Світовому Конґресі Українського Жіноцтва, що підготовляється в Америці і має відбутися в жовтні цього року. Від ОУЖ має взяти участь чотири делеґатки. ОУЖ має на Конґресі реферат про жіночий

рух в Україні, крім цього підготовляє до Конґресової Пропам"ятної Книги статті: про Об"єднання Українських Жінок на еміґрації і участь української жінки у визвольній боротьбі. Треба сподіватися, що Конґрес в Америці буде великим досягненням на відтинку внутрішніх і зовнішніх справ сучасних українських жіночих організацій, а теж актуальних загально-національних питань.

З В І Т

про працю зональної Управи ОУЖ на британській зоні за час від

І-го квітня 1947 року по 31 липня 1948 р.

Склад Зональної Управи ОУЖ на британській зоні, вибраний на Зональнім З"їзді в Ганновері в дні 7 березня 1948 року.

Голова: . . . . Білякова Марія,
Заступниця Голови: . Петренко Ольга,
" " Луцька Любов,
Секретарка . . . . . інж. Глинянська Надія,
" " Чубко Галина,
Культ-освітня реф.: Рябокінь Галина,
" " Кахникевич Стефанія,
Суспільна опіка реф: Рижевська Анна,
Карпович Олена,
Господарська реф.: Бобеляк Лукія,
Міщенко,
Контрольна Комісія: Завадович Галина - голова,
" " Зварун Стефанія - член
Гузар Марія - член

Життя нашої Організації було і є тісно пов"язане з цілістю нашого громадського життя. Тож і все те, що скріпляло наш національний організм, скріпляло й нашу організацію, а явища, які його ослабляли, ставили перепоною в нашій роботі.

Рік 1947 приніс нашому загальному громадському життю на скитальщині, а зокрема на британській зоні - додатні і від"ємні моменти.

До додатніх належить факт створення на нашій зоні українського координуючого органу громадського життя, визнаного британською владою - названого "Українською Допомоговою Організацією" в скороченні УДО. Це дало можність також і нашій жіночій організації вести громадську ніким не заперечену працю серед жіноцтва, а навіть при Українськім Центральнім Допомоговім Комітеті створено референтуру для справ жінок. Референткою є кожночасна голова Зональної Управи ОУЖ. Це, очевидно, в нічому не зміняє дотогочасного відношення до Головної Управи ОУЖ, якої ми є складовою частиною.

До від"ємних явищ, які мали впливи на наше життя в 1947 році, зачисляємо погіршення матеріяльного побуту наших скитальців в наслідок недостатнього харчування, а далі жалюгідні події на терені церкви, що в кількох таборах спричинили хаос також в громадських взаємовідносинах.

Звіт, який прикладаю, обіймає діяльність ОУЖ на британській зоні від квітня 1947 року по 31 липня 1948 року. Спирається він на звітах 22 делеґатури ОУЖ.

Більшість делеґатур виявила вдоволяючу активність в роботі, яка без сумніву були б значно більша, як би не деякі дошкульні перепони. Такими перепонами були:

1. брак інтеліґенції по наших таборах, а зокрема жіночої, охочої до громадської роботи.
2. Брак української преси на британській зоні /до травня 1948 р. не було тут ні одного українського часопису/.

3. Перенесення чи перегруповання українських таборів.
4. Переселенча акція.
5. Вкінці територіяльна розтяглість зони на 800 км. або й більше, при тому тяжкі умовини комунікаційні.

Все це були речі, які не пособляли, але утруднювали організаційну роботу.

Тереном діяльности ОУЖ є табори, бо поза таборами проживає в британській зоні ледве 2% українців.

Коли йде про характеристику таборів, то в першу чергу подам декілька статистичних даних:

За станом на день I травня 1948 року було

чисто українських таборів	22
мішаних, в яких живуть українці	28
в таборах живе українців	25.383
поза таборами	556
р а з о м	25.939

В тому жінок є	I2.238	/47%/
за віком до I0 року життя	3.068	
від I0 років до I4	456	
від I4 років до 20	540	
від 20 років до 50	7.3II	
понад 50 років життя	863	
разом . . .	I2.238	

ЕМІҐРАЦІЯ.

По день I травня 1948 року виеміґрувало з британської зони

всіх українців		I0.467
в тому жінок дорослих виїхало		2.675
Жінки виїхали: до Англії	2.088	
до Канади	390	
до Бельґії	75	
до Австралії	58	
до Бразилії	27	
до Франції	26	
до Америки /ЗДА/. . .	II	
до Венецуелі	3	
до Арґентини	I	
до Голяндії	I	2.675

Щодо громадської діяльности на терені таборів британської зони за роки 1947 і 1948 то треба ствердити, що так як 1946 рік був роком розвитку таборів, - то 1947 і 1948 роки, особливо від травня 1947 року, був радше роком застою громадської роботи взагалі. Причина тому - переселенча гарячка, яка почалась в травні 1947 року, а триває до цього дня. Особливо, коли йде про ОУЖ по таборах, то треба ствердити, що дійсно багато активних одиниць виїхало.

Провідниці наших організацій, головно делеґатур, в більшости жінки без попередньої підготовки в громадській роботі, а передовсім в жіночих організаціях, не знають, як братися за роботу і від чого починати. В управах стоять жінки так робітниці, як селянки чи інтеліґентки. Коли інтеліґентка стоїть на чолі делеґатури, то в ній формальна сторінка роботи є важною /як протокол, звіт/, а коли селянка чи робітниця - дає більше змісту праці, не зважаючи на формальний бік роботи. Важним є також факт, що голови ОУЖ часто змінялися, бо виїжджали з Німеччини. Так виїхало 23 голови наших делеґатур. Є делеґатури, що мають від весни 1947 року третю, а то й четверту голову, бо виеміґрували. Є делеґатури, що з цілої організації залишилося лише 2 члени Управи /Галлендорф/, є делеґатури, що виїхали всі члени разом з Управою /Дерстен/. Така часта зміна Управ не може корисно вплинути на роботу організації і в більшості випадків роботу треба починати від початку. До зорга-

зованої праці жінок ставиться громадянство з довір"ям і признанням. Делеґатури наші мають повну автономію, але тісно співпрацюють з усіма громадськими установами як СХС, СУМ, ІМКА і ін.

На терені британської зони працює тепер I9 делеґатур, а то: Бравншвайґ, Білефельд, Бурґдорф, Дельменгорс, Гослар, Петерсберґ, Геттінґен, Галлендорф, Ганновер, Гайденав, Фалькенберґ, Альтенґаґен, Зеедорф, Фішбах, Райна, Фрідріхсорт -Гіпперкасерне, Фрідріхсорт - Бравнер Берг, Вітенсгайм, Егра-Лессіен, Лінторф.

В часі від I квітня I947 року до 3I липня I948 року зліквідовано I4 делеґатур в наслідок реорганізації і перенесення таборів, а саме делеґатури в: Батгорн, Дорстен, Окер, Годенав, Керрюґен, Любек, Мюнстер - ляґер Нортгайм, Дюссельдорф, Вельберт, Мюльгайм-Рур, Роденгавз, Нойштадт, Гольштайн, Ост-Райдерфен.

Так отже бачимо, що в 33 українських таборах фунгували делеґатури ОУЖ.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВАРТОСТИ ДЕЛЕҐАТУР:

Майже всі делеґатури вели в I947 році роботу, вплачували вкладки, складали звіти, брали участь в II-му З"їзді в Ганновері, проте вартість їх є дуже неоднакова. Є делеґатури, що вповні стоять на висоті своїх завдань, організаційно сильні і численні, знають обов"язки члена і розуміють завдання товариства. Є це в тих делеґатурах, де в проводі бодай одна жінка, що має досвід в громадській роботі. В тих делеґатурах виховна ділянка є задовільна. В інших бачимо відорвані фраґменти праці, які одначе зі собою не в"яжуться і не будять в душі людини тих елементів, які з байдужого члена роблять активного на все зв"язаного з організацією.

Від I946 року до весни I948 року найкраща під оглядом організаціним стояла провінція Нідерсахсен. Опісля відношення змінилося, бо піднісся Шлезвіґ-Гольштайн, через творення кількох нових делеґатур. Вестфалія не мала виявити більшої активности по причині ліквідації.

Ціла праця делеґатур ОУЖ наставлена була на перевишкіл жінок в розумінні практичнім. Всі без виїмку ведуть курси, а пізніше з курсів творяться майстерні ріжного рода: шиття, крою, плетення, вишивання, ляльок, дитячих іграшок і ін.

З освітних курсів були такі: для неписьменних, для малописьменних, латинки, підвищення освіти, мед-сестер, українознавства, доброї поведінки. Від літа I947 року ведеться праця цілковито по лінії еміґрації. Покладається на делеґатуру обов"язок підготовки людей до виїзду, навчити їх товариської поведінки, відношення їх до нових товаришів праці і працедавців, до чужих і своїх. Візвано делеґатури, щоб заосмотрили людей на дорогу в друковане слово, адреси комітетів, взори вишивок, молитовники і ін.

В числах освітня діяльність представляється так:

рефератів зі сходинами	I84
курсів освітніх	68
імпрез	84
місцевих виставок	9

В числах господарська ділянка представляється так:

майстерень вишивкарських	I9
" кравецьких	28
курсів домашнього господарства	6
інших	8

Всі майстерні були створені спершу як курси, а опісля стали майстернями. До осени I947 року ці майстерні були в заряді ОУЖ. Восени того ж року звітують делеґатури, що майстерні перебрали управи таборів.

СУСПІЛЬНА ОПІКА.

В ділянці Суспільної Опіки подібно, як і в I946 році, йшла жива співпраця з СХС. В I947 році зросла значно кількість наших хворих по санаторіях, головно на туберкульозу, так що й опіка над

ними мусіла бути збільшена. Найбільше активности виявили жінки в Святочних відділах хворих в часі Різдва і Великодня, обдаровуючи хворих печивом і книжками. В минулому році канадійський фонд допомоги прислав через УЦДК британської зони два більші транспорти з одягом і харчами. Розподіл цих дарів перевела Рада Суспільної Опіки, в склад котрої ввійшла також відпоручниця Управи ОУЖ.

Другим джерелом дарів була Головна Управа ОУЖ, яка поодиноким делеґатурам британської зони переслала пачки з одягом і харчами. Ці посилки йшли безпосередньо з Головної Управи в Мюнхені до делеґатур, а обдаровані делеґатури звітували безпосередньо перед Головною Управою ОУЖ. За моїм особистим зв"язком в 44 Відділі Союзу Українок ім.Лесі Українки в Бостоні одержали ми 3 посилки то є:

IO КЕР пакетів і 5 пакетів з дитячою поживою. Точні звіти з роздачі тих речей переважно між хворих жінок і дітей та списки з власноручними підписами обдарованих вислано безпосередньо на руки згаданого відділу СУ в Америці.

В останніх тижнях підготовляються делеґатури до спільної акції з СХС для зорганізування матеріяльної і правної допомоги 26 політв"язням в Італії.

ВИСТАВКА НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА:

Одною з більших імпрез, - влаштованою українським жіноцтвом, була виставка в Ганновері в часі від 9 до 20 листопада I947 року. Відбулася вона під протекторатом УЦДК, але всю працю дали жінки британської і американської зон. Виставка відбулася в приміщенні музею. Львину працю тієї виставки прийняла на себе Головна Управа ОУЖ, а зокрема Голова п.Ірина Павликовська. Експонатів надіслано так багато, що лише частина могла бути виставлена. Виставка мала великий пропаґандивний успіх так серед своїх, як і серед чужих. Одинадцять делеґатур британської зони відвідали зорганізовано ганноверську виставку і думаю, що дечого навчилися.

З нагоди вінчання принцеси Єлисавети Ганноверська делеґатура під проводом п.Віри Миколаївни Росінської вишили лянчен-сет з I3 штук. Цей дар передано до Головної Кватири в Лемґе, а Головна Кватира відправила це дальше. Кошти виробу покрили делеґатури британської і американської зон.

Всі предмети, які були на виставці в Ганновері, а зокрема вишивки, різьба, кераміка, - вислано дня 9 липня I948 року по переведенні ріжних формальностей митних і асекураціних до Лондону. Маємо вже вісті, що все дійшло до ЦУДБ в Лондоні в порядку.

З"ЇЗД ДЕЛЕҐАТОК БРИТІЙСЬКОЇ ЗОНИ.

З"їзд делеґаток ОУЖ британської зони відбувся дня 7 березня I948 року в Ганновері. На З"їзд прибуло 39 делеґаток, які репрезентували 22 осередки ОУЖ британської зони. Понадто були гості - зокрема з Головної Управи п.Ірина Павликовська і референтка зв"язків п.Дарія Ребет, представники обох Церков, та делеґати зональних організацій.

Після усних і відчитання письменних привітів виголошено три основні реферати. По звітах і дискусії ухвалено резолюцію та вибрано нову Зональну Управу.

Особлива подяка належиться паням: Голові п.Павликівській і п. Ребет, які своїми рефератами і участю піднесли поважний настрій З"їзду.

КООПЕРАТИВА:

Ганноверська виставка викликала серед чужинців велике зацікавлення українською вишивкою. Беручи це під увагу, як також потребу пляновоі і систематичної праці у вишивкарстві - II-ий З"їзд відпоручниць ОУЖ 7 березня I948 р. доручив Зональній Управі ОУЖ зорганізувати виробничу кооперативу. Така кооператива являється також доцільною, щоби існуючі вже робітні правно оформити, а дальше, щоби працюючим жінкам забезпечити заробіток, та що най-

важніше надати цій праці правильну мистецьку форму.

Дня 7 травня 1948 року відбулися основуючі збори кооперативи і наданій назву "Унітас", та що кооперативи має ще інші галузі народнього мистецтва, до співпраці притягнено мущин, як фахових кооператорів. По значних труднощах - зареєстровано кооперативу, так що вона є правно оформлена, але валютова реформа створила нові ненадійні труднощі. Потішаючим явищем є, що II вишивкарських гуртків зголосило своє вступлення до кооперативи.

АЛЬБОМИ НА КОНҐРЕС У ФІЛАДЕЛЬФІЇ:

Згідно з порученням Головної Управи делеґатури брит.зони приступили до виготовлення альбомів. Всі альбоми мають вишиті обкладинки, зміст альбомів подає писаний звіт з життя делеґатур і таборів ілюстровані численними фотознимками. Деякі альбоми є виконані по мистецьки з багатим змістом, що в будучому стане поважним джерелом для пізнання історії сучасної скитальщини.

Успіхи праці були б куди кращі, як би - як вже було сказано - було в британській зоні більше охочих до праці та досвідчених жінок-провідниць по таборах. В теперішний момент до цього явища прилучуються ще й інші три важкі перепони:

I. Еміґраціна гарячка,

2. психічна депресія, викликана непевностю, політичною ситуацією в світі, та

3. грошова криза, спричинена валютовою реформою.

Віримо, що здоровий інстинкт нашого жіноцтва та його глибока любов до Батьківщини поборять і ці перепони на шляху наших змагань на національне визволення.

Марія Білякова
Голова Зональної Управи британійської зони.

З В І Т

про працю Зональної Управи ОУЖ на фпанцузькій зоні за час від 25 квітня 1947 року по 10 травня 1948 року.

Зональна Управа ОУЖ на французькій зоні розпочала свою власну діяльність разом з підлеглими їй делеґатурами від скликання I-го організаційного з"їзду делеґатур ОУЖ на французькій зоні в дні 25 квітня 1947 року в Ліндав, де вибрано першу Зональну Управу.

В початках 1947 року за почином КПУЕ на французькій зоні перша жіноча секція у Ліндав нав"язала контакт з Головною Управою ОУЖ, зокрема з її Головою п.Іриною Павликовською, у висліді чого повстала в дні 28-го січня 1947 р. перша делеґатура ОУЖ в Ліндав, яка згодом одержала повновластя заініціювати реорганізацію існуючих жіночих секцій в делеґатури ОУЖ та по тій переміні перевести на I-му Організаційному З"їзді делеґатур ОУЖ централізацію, створивши Зональну Управу. сталося 25 квітня 1947 року на З"їзді, в якому взяли участь делеґатури: Ліндав, Ванґен, Бецнав, Кісслеґ та Біберах. Вибрано Зональну Управу ОУЖ в слідуючому складі:

1. Голова. . . . . п.Навроцька Марія,
2. Містоголова . . . . . п.Солододуха Марія,
3. Секретарка . . . . . . п.Лаптута Галя,
4. Орган.реф. . . . . . п.Повзанюк Ірина,
5. Сусп.опіка . . . . . п.Бойчук Юліянна,
6. Культ.-освітн. . . . . п.Береза Марія,
7. Господарсь.фін.реф. . п.Осідач Марія,

та Контрольну Комісію:

1. Гермак Галина . . . . Голова
2. Радивил Любов . . . . Член
3. Кошеловська Евгенія . Член

Згідно з пляном праці новобибрана Зональна Управа звертала в першу чергу увагу на пов"язання делеґатур в одну велику спільноту. Для цієї цілі було уладжено спільне "Свято Матері" силами делеґатур в дні 8 травня 1947 року у Ванґені, що пройшло з великим успіхом.

Другою імпрезою зонального характеру було "Свято Героїв" на Зелені Свята у Ванґені, в якому також брали участь всі делеґатури ОУЖ франц.зони.

Ідучи по згаданій лінії співпраці, делеґатури уладжували у себе "Свята Матері" та відсвяткували пропам"ятні дні в честь Лесі Українки, Ольги Кобилянської, княгині Ольги, Ольги Басараб та ін. Крім того, кожна делеґатура уладжувала по своїй спроможности циклы рефератів, імпрез на історичні теми та святочні Просфори і Миколаївські свята. Більшість делеґатур перевела у себе курси для неписьменних, загальноосвітні, крою і шиття, книгородства, машинописання та чужих мов. Всі делеґатури пренумерують жіночий журнал "Громадянка", для дітей "Сонечко" та забезпечили себе жіночими виданнями як: "Гігієна жінки", "Курс крою і шиття", "Перша допомога хворим" і багато інших.

В зв"язку з тим, що на полудневій французькій зоні нема великих таборів, більшість мешкає приватно, дитячих садків там немає. Але культурно-освітню працю між дітьми проводять там делеґатури. Всі діти шкільного віку охоплені школами, по деяких таборах є гімназійні курси. Національні свята та імпрези уладжують при співучасти дітей: Свято Миколая, Свято Матері, спільне свячене, Шевченківське Свято і інші.

Більшість жіноцтва по делеґатурах охоплена членством.

Всіх членок ОУЖ на франц.зоні є 448
Дітей в полудневій зоні 240
Дітей в північній зоні 220

Зональна Управа ОУЖ приступила в звітовому році до посилення організації повітових делеґатур. Відбулися поїздки організаційної референтки і зорганізовано нові делеґатури. Ройто, Завльгак, Лібонав, Равенсбурґ. І жіночі секції: Ляйткірх, Вурцах, Ісин. Делеґатура Лібонав дає надії гарного розвитку. Ця делеґатура задумує провадити дитячий садок, що в других делеґатурах є тяжке до переведення через брак фахових сил.

Крім полуденної зони, відбулася поїздка організаційної референтки на північну зону, де також заложено делеґатури: в Бад-Кроцнах і Трієрі.

З помітних подій слід відмітити:

I. Відвідини Голови Головної Управи п. Ірини Павликовської разом з пресовою референткою Людмилою Івченко. З тої нагоди було скликано у Ванґені в вересні 1947 року з"їзд представниць всіх делеґатур. Обі пансвні гості дали основні реферати на біжучі теми, інформували широко про завдання жіноцтва на еміґрації та про переселенчі справи.

Зональна Управа одержала від Головної Управи з акції "Діти-дітям" I7 пакетів від 8-I0 кг. з американськими дарами, які прислали на руки п.Павликовської учениці школи СС Василіянок у Фокс-Чейс. Ці пакунки в оригінальному опакуванню було розділено поміж делеґатурами за пропорціональним ключем, а саме:

Ванґен	4 пакети
Кісслеґ	4 "
Бецнан	2 "
Ліндав	2 "
Біберах	2 "
Фішбах	3 "

Крім того, деякі делеґатури дістали по два п"яти кілограмові харчеві пакети від комітету Жінок Канади. Ці пакети приходили на адреси голів делеґатур і були розділені між хорих дітей, сиріт та більше потребуючих жінок. Делеґатури своєчасно написали листи до Канади зі щирою подякою за допомогу.

Згідно з пляном праці наміченим на I-му Зональному З"їзді, організаційна референтка відбула люстрації слідуючих делеґатур:

I.	Біберах	в дні	22 жовтня	1947	року	45 членів
2.	Боцнав	в дні	I7 листопада	1947	року . . .	26 членів /всі жінки є член/
3.	Кіслеґ	"	24 листопада	1947	"	66 "
4.	Ванґен	"	23 січня	1948	" . . .	53 "
5.	Ліндав	"	I3 січня	1948	" . . .	22 "
6.	Бад-Крайцнах		I2 жовтня	1947	" . . .	3I "
7.	Лібонав	в дні	26 грудня	1947	" . . .	I5 чл./всі жінки є членами/
8.	Равенсбурґ	"	I6 січня	1948	" . . .	I6 членів
9.	Існи	"	5 жовтня	1947	" . . .	27 "
I0.	Ройте	"	2I жовтня	1947	" . . .	24 "
II.	Зольгав	"	3 листопада	1947	"	основано делеґатуру.

В днях від I3 до 20 грудня 1947 року відбуто поїздку до Бад-Крайцнаху і північної частини французької зони. Відвідано табори, де живуть Українці в польських таборах. Українці в тих таборах не почуваються вільно, і робота там серед українців ще й не почалася. В дні 28 листопада 1947 року відвідано Фрайбурґ, де немає ще делеґатури ОУЖ - досі ще її не зорганізовано. Дня 20-го січня 1948 р. відбуто поїздку до Тюбенґен і Зінмарінґен. В дні 23-го березня 1948 відвідано Фішбах. Звідти виїхала поважна частина скитальців на працю до Тунісу.

ПІДСУМКИ.

На підставі поїздок до північної і південної частини французької зони можна ствердити, що членки наших делеґатур переважно селянки, які приїхали до Німеччини на примусові роботи. Селянське жіноцтво по причині передчасних розлук з батьками і батьківщиною підпадає впливам чужих. Є охочі до суспільної праці, але брак у них вишколу і відповідних підручників. Тому обов"язком інтеліґентного жіноцтва є поглибити свою працю і працювати для піддержки загалу жіноцтва. Головно треба попрацювати над таборами північної зони.

Зональна Управа співпрацювала з КПУЕ, СХС та пластовим референтом. Також розпочато спроби нав"язати тісніший контакт з жіноцтвом інших національностей.

--

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Референт п. Чехівська Олена.

Для організаційної й культурної роботи ОУЖ на еміґрації в 1947 р. були такі приходові статті, що складалися з вкладок делеґатур, а саме:

I.

1. Вписове:
від кожної делеґатури по 50.- РМ. . 1.300.-РМ
до того сальдо з 1946 року . . . . 1.200. "
разом на день 31 грудня 1947 року . . . . 2.500.- РМ.
2. Членські вкладки:
щорічний внесок залежно
від кількости членів в делеґатурах
від 50.- до 200.- РМ . . . . 4.000.- РМ
до того сальдо з 1946 року . . . . 1.300.- "
разом на день 31 грудня 1947 року . . . . 5.300.- "
3. 10 % від імпрез: . . . . .3.816,21 РМ.

II.

Другим джерелом приходу для роботи ОУЖ було

видавництво:
Обороти на рахунку видавництва були на протязі 1947 р.
по стороні "винен" . . . . .146.717,92 РМ
" " "має" . . . . .151.591,25 "
остається як прибуток з видавництва за рік 1947. 4.873,33 РМ

Поза тою квотою делеґатури залягають /винні/ за видані їм видання
квотою . . . . 40.365,40 РМ.
з якої то квоти нестягаємі є залеглости делеґатур вже зліквідованих
а також і посилки, що пропали
на пошті в сумі . . . . 4.133,50 РМ

так що лишилося . . . . 36.231,90 РМ
остається як залеглість видання ОУЖ делеґатур за всі видання ОУЖ.
Другим довжником є книгарні, які мають до продажі видання "Мала Гігієна жінки" д-р С.Парфанович
в квоті . . . . .12.526,65 РМ
Коли додамо до того запас видань, які осталися на день 31 грудня 1947 р. в магазині ОУЖ
у висоті . . . . 9.800.- РМ

то дістанемо загальний актив видавництва
в сумі 58.558,55.-РМ
Поза поданими приходовими джерелами для роботи ОУЖ на рахунках Централі був "Фонд Лесі Українки", як фонд заініційований Централею і їй довірений. Рахунково фонд цей виказує в 1947 р. такі обороти:

	Винен:	Має:
Сальдо з 1946 р.		14.301,88 РМ
обороти на протязі 1947 р. . .	8.200.- РМ. . .	3.081,35 "
осталося на день 31 грудня 47р.	9.133,23 "	
	17.383,23 РМ	17.383,23 РМ

Стан рахунку "Фонду ім.Лесі Українки" виказує з днем 31 грудня

1946 року сальдо . . . . I4.30I,88 PM

На протязі 1947 року вплинули вплати від делеґатур:

Ельванґен	I.500.- PM	
Фільзек	332,35 "	
Ашаффенбурґ	743.- "	
Льоденау	506.- "	3.08I,35 "
так що цілий фонд виносив		I7.383,23 PM

В зв"язку з тим, що заходи в справі перекладу творів Лесі Українки на еміґрації не дали позитивних наслідків, бо тут немає кваліфікованих перекладачів на англійську мову, - Пленум ОУЖ ухвалив I0 і II жовтня I947 року і 25 травня I948 року передати той фонд до Союзу Українок Америки, що має готовий переклад тих творів і веде дальше збірку на цей фонд. Переведення цього фонду переведено через виготовлення і висилку вишивок до Америки. Частинно, вже в I947 році квотою 8.200.PM, а після в I948 році квотою II.000.-PM виготовлено вишивки - зглядно закуплено матеріял і забезпечено фонд ім.Лесі Українки в цілости. З тих вишивок вислано до Америки на квоту I3.303.50 PM.

На рахунку "Стипендійного Фонду" з днем 3I грудня I947 року осталась ще квота 200.-PM.

На рахунку "довжників і вірителів" квота I.200.- PM є переходовим зобов"язанням, покритим в перших місяцях I948 року.

На витрати організаційні і адміністраційні, зв"язані безпосередньо з організацією, видано в I947 році квоту . . . . . 8.468,I0 PM.

Адміністрація видавництва була покрита доходами видавництва.

П о д р і б н о :

Р а х у н о к   б і л я н с у на день I.січня I948р.

	винен:	має:
I. Каса	I5.204,67 PM	
2. I0% від імпрез		2.I48,II PM
3. Фонд ім.Лесі Українки		9.I83,23 "
4. Стипендійний фонд		200.- "
5. Довжники	I.200.- PM	
6. Видавництво		63.43I,88 "
7. залеглости на делеґатурах	36.23I,90 "	
8. Залеглости книгарень	I2.526,65 "	
9. Запис видавництва	9.800.- "	
	74.963,22 PM	74.963,22 PM

Примітка: Видавництво прибуток з I947 року . . . . . 4.873,33 PM
актив . . . . 58.558,55 "
63.43I,88 PM.

В И Д А В Н И Ц Т В О   ОУЖ в РЕҐЕНСБУРЗІ

О б о р о т и :	винен:	має:	актив:	пасив:
Громадянка	23.9I4,72	23.560,90		353,82
Сонечко	4.043,56	4.779,50	735,94	
Крій і шиття	29.569,92	36.322,80	6.752,88	
Гігієна жінки	I4.498,52	I2.332,80		2.I65,72
Брошки-відзнаки . . .	3I.350,90	35.440.-	4.089,I0	
Географія	I.I27.-	2.I32.-	I.005.-	
Взори Січинського і заповіді	I.88I,60	I,270.-		6II,60
Альманах,образи кн.Ольги,Перша допом.,Реферати	5.I00.-	52I,55		4.578,45
	III.486,22	II6.359,55	I2.582,92	7.709,59
С а л ь д о	4.873,33			4,873,33
	II6.359,55	II6.359,55	I2.582,92	I2.582,92

Запас товару:

4 примірники "Крій і шиття"	по 14.- РМ		56.-РМ
68 " "Гігієна жінки"	" 8.50 "		578.-
678 штук брошок-відзнак . . .	" 6.- "		4.056.-
2 комплекти творів Січинського"	5.- "		10.-
Образи княгині Ольги і обкладинка Бутовича до "Альманаху"			5.100.-"
	разом		9.800.- РМ

Запас товару:
----

4 примірники "Крій і шиття"	по	14.-	РМ	56.-РМ
68 " "Гігієна жінки"	"	8.50	"	578.-
678 штук бронок-відзнак . . .	"	6.-	"	4.056.-
2 комплекти творів Січинського"		5.-	"	10.-
Образи княгині Ольги і обкладинка Бутовича до "Альманаху"				5.100.-
		разом		9.800.- РМ

A